

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΕΤΟΣ 18° ΤΕΥΧΟΣ 99° ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδος Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

Έξώφυλλο: Άγιος Νικόλαος, Κλωνάρι

Όπισθόφυλλο: Ίερός Ναός

Άγιου Νικολάου, Κλωνάρι (15ος αιώνας)

Θεός σεσωμάτωται εκ
των άγνων αιμάτων σου, όθεν
πάσα ύμνει σε γενεά, Δέσποινα.
Νόων τε τά πλήθη δοξάζει, ως
διά σου σαφώς κατιδόντα τον
πάντων δεσπόζοντα ούσιωθέντα
τό άνθρωπινον.

Ό Θεός σωματώθηκε (έλαβε
σάρκα και έγινε άνθρωπος)
από τά δικά σου άγνά αίματα,
γι' αυτό, Δέσποινα Θεοτόκε,
σε ύμνολογει κάθε γενεά (όλες
οί γενιές των ανθρώπων), σε
δοξολογοούν ακόμη τά πλήθη των
Άγγέλων, επειδή είδαν καθαρά
(διαπίστωσαν) ότι με τή δική σου
συνεισφορά
στό μυστήριο τής θείας
οικονομίας ό Δεσπότης
των όλων έλαβε
τήν ανθρώπινη φύση.

*(Θεοτοκίον Θ' Ωδής, Κανόνα
άκολουθίας Θείας Μεταλήψεως)*

Ἡ σωστή σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό μετά τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Στά πρώτα χρόνια τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρχε ἓνα σοβαρό θέμα, ἄν ἔπρεπε νά ἀκολουθοῦν οἱ πρώτοι χριστιανοί τόν Μωσαϊκὸ νόμο ἢ ὄχι, ἐπειδὴ οἱ πρώτοι χριστιανοί καὶ ἡ Ἐκκλησία γενικὰ γεννήθηκαν μέσα στόν λαὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἰσραήλ. Ἔτσι ὑπῆρχε τὸ μεγάλο ἐρώτημα κατὰ πόσο ἔπρεπε οἱ ἐξ ἐθνῶν χριστιανοί καὶ αὐτοὶ ποῦ ἦταν Ἰουδαῖοι καὶ ἔγιναν χριστιανοί νά τηροῦν ὅλες τίς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Μετὰ ἀπὸ τὸν προβληματισμὸ τῶν πρώτων Ἀποστόλων καὶ πολλή προσευχή καὶ τὸν φωτισμὸ τοῦ Θεοῦ, ἔγινε ἡ πρώτη Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων ποῦ τὴν περιγράφουν οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων στὴν Ἁγία Γραφή. Κατὰ τὴν ἀποστολική λοιπὸν Σύνοδο ἀποφάσισαν, κατόπιν ἐμπνεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι οἱ χριστιανοὶ πλέον δέν ὑπόκεινται στίς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία νέα πραγματικότητα, κάτι τὸ τελείως διαφορετικὸ. Οἱ χριστιανοὶ ὑπόκεινται πλέον στὴν ἐλευθερία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ στό Εὐαγγέλιο, τὸ ὁποῖο ὁ Χριστὸς μᾶς ἔφερε στόν κόσμο αὐτό. Βέβαια δέν σημαίνει ὅτι καταργεῖται ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἀλλὰ ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη μᾶς ὀδήγησε στόν Χριστό, ἐτοίμασε τὸν κόσμο στό νά δεχθεῖ τὸν Χριστὸ καὶ στὴ συνέχεια ὑποχώρησε καὶ ὑπάρχει πλέον τὸ Εὐαγγέλιο. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολή (δ' 22-27) μιλά σ' αὐτοὺς ποῦ ἤθελαν νά τηροῦν τὸν Μωσαϊκὸ νόμο. Τοὺς λέει, «ἀδελφοὶ δέν καταλαβαίνετε ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος δέν τελειοποιεῖ τὸν ἄνθρωπο»; Καὶ φέρνει ὡς παράδειγμα τὴν ἱστορία τοῦ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε δύο

παιδιά. Τὸ ἓνα παιδί μετὰ τὴν δούλη του τὴν Ἄγαρ, τὸν Ἰσμαήλ, ποῦ ὅπως ἦταν ἡ συνήθεια τῆς ἐποχῆς μποροῦσε νά ἔχει σχέση μετὰ τὴν δούλη του καὶ νά τεκνοποιήσει μετὰ αὐτή. Ἐπειδὴ ἡ Σάρρα ἦταν στείρα ἔκανε ἓνα γιό μετὰ τὴν Ἄγαρ. Παρόλο ποῦ ἦταν γιὸς τοῦ Ἀβραάμ, ἐντούτοις δέν κληρονόμησε ὅλη αὐτὴ τὴν ἐπαγγελία καὶ τὴν περιουσία τῶν πατέρων, γιατί δέν ἦταν ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ Ἀβραάμ. Στὴ συνέχεια τεκνοποίησε ὁ Ἀβραάμ μετὰ τὴν Σάρρα, μάλιστα σὲ μεγάλη ἡλικία, καὶ αὐτὸ ἔγινε σύμφωνα μετὰ τὴν ἐπαγγελία, τὴν ὑπόσχεση ποῦ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ὅτι δηλαδή ἡ Σάρρα θὰ γεννήσει τὸν Ἰσαάκ. Ὁ Ἰσαάκ ἔγινε κληρονόμος τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ, ὡς νόμιμος διάδοχος τοῦ πατέρα. Ἔτσι οἱ δύο αὐτὲς γυναῖκες, σύμφωνα μετὰ τὸν Ἀπόστολο, προτύπωναν καὶ προεικόνιζαν τίς δύο Διαθήκες. Ἀκολουθῶς ἀναφέρει ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη παρέρχεται πλέον καὶ ἔχουμε μία νέα πραγματικότητα, τὴν Καινὴ Διαθήκη.

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔκαναν ἓνα μεγάλο ἀγώνα καὶ εἶχαν αὐτὴ τὴν ἐπιμονή, γιατί ἤθελαν νά διαφυλάξουν τὴν νέα πραγματικότητα τοῦ Εὐαγγελίου ἀπαραχάρακτη καὶ νά μὴν ὑπάρχει καμμία ἔκπτωση ἀπὸ τὴν πραγματικὴ τῆς ὑπόστασης. Στό Εὐαγγέλιο δέν ἔχουμε πλέον μία σχέση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸν Θεὸ, ἡ ὁποία προκύπτει μέσα ἀπὸ τὴν τήρηση κάποιων νόμων καὶ διατάξεων, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος ἀπλῶς ὑποτάσσεται στόν Θεὸ καὶ τηρεῖ τίς ἐντολὲς Του καὶ ἐπειδὴ τίς τηρεῖ εἶναι εὐάρεστος σ' Αὐτόν. Πλέον, μετὰ τὴν κατὰ σάρκα γέννηση τοῦ Θεοῦ, δέν εἶναι δούλος στόν Θεὸ, δέν φοβᾶται τὸν Θεὸ, δέν

έχει δουλκή σχέση ούτε μία σχέση έμπορικé μ' Αυτόν δηλαδή κάτι δίνω στον Θεό και μου δίνει πίσω, όπως είχαν οι Έβραίοι στον μωσαϊκό νόμο. Οι Έβραίοι τηρούσαν τον μωσαϊκό νόμο, αλλά ήταν και ο Θεός «ύποχρεωμένος» να τους παρέχει την εύλογία, την προστασία του κ.λπ. Αυτή ή σχέση με τον Θεό παρόλο που είναι μία μορφή σχέσης, έντούτοις δέν είναι τó τέλειο. Στην Έκκλησία τó ζητούμενο είναι ó ίδιος ó Χριστός. Δέν είναι άπλώς ή τήρηση των νόμων και των έντολων του Θεού αλλά ó Χριστός. Η σχέση Θεού και ανθρώπου είναι σχέση αγάπης. Έμεις καλούμαστε να αγαπήσουμε τον Χριστό ως άπάντηση στην πολλή αγάπη με την όποία Αυτός μάς αγάπησε. Ακόμα και οι Άγιοι που γιορτάζουμε κάθε μέρα και οι μάρτυρες δέν έγιναν άγιοι και μάρτυρες, γιατί άπλώς τηρούσαν τον νόμο του Θεού ή έστω έδωσαν τή ζωή τους γι' Αυτόν. Υπάρχουν κι άλλοι άνθρωποι που έδωσαν τή ζωή τους για κάποιες ιδέες, την πατρίδα τους, τή φιλοσοφία τους και πολλά άλλα πράγματα που πρέσβευαν, ώστόσο δέν είναι άγιοι. Η διαφορά των άγιων δέν είναι ότι άπλώς έδωσαν τή ζωή τους, αλλά γιατί τó ότι έδωσαν τή ζωή τους ήταν άποτέλεσμα αλλά και ó δρόμος που τους óδηγησε στην ένωση με τον Χριστό. Αυτό είναι τó ζητούμενο στή ζωή τής Έκκλησίας: τó πώς ó άνθρωπος θά ένωθει με τον Χριστό και πώς αυτή ή ένωση μ' Αυτόν θά έχει και τους ανάλογους καρπούς. Δέν είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να ένωθει με τον Θεό, να έχει μία σχέση τέτοια μαζί Του και να μην έχει καρπούς, να μην έχει συγκεκριμένα άποτελέσματα. Πρέπει να δει τι συμβαίνει όταν ó άνθρωπος αυτός ένωθει με τον Θεό. Είναι δηλαδή ένα πείραμα έπιστημονικό, που όπως όταν έχεις μία θεωρία για ένα πράγμα και την εφαρμόζεις στην πρά-

ξη πολλές φορές και βλέπεις τó άποτέλεσμα και λές ότι αυτό έπαληθεύεται, γιατί έχει τα συγκεκριμένα άποτελέσματα, έτσι και στην Έκκλησία έπαληθεύεται αυτή ή σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, όταν έχουμε τα συγκεκριμένα άποτελέσματα, που είναι οι καρποί του Άγίου Πνεύματος. Η αγάπη, ή χαρά, ή μακροθυμία, ή χρηστότητα, ή αγαθοσύνη, ή έγκράτεια, ή σωφροσύνη και όλα τα χαρίσματα του Άγίου Πνεύματος είναι οι καρποί τής σχέσης του ανθρώπου με τον Θεό. Και ένα από τα προβλήματα των ανθρώπων που πάνε στην Έκκλησία είναι ότι πολλές φορές έξαντλούν την πνευματική τους ζωή και τον πνευματικό άγώνα στό να τηρούν τους κανόνες και τις έντολες του Θεού και δέν τους άπασχολούν και τόσο οι καρποί αυτών. Και διερωτόμαστε όλοι πολλές φορές, αν είναι δυνατόν ένας άνθρωπος που έχει μία σχέση με τον Θεό σωστή και ένώνεται μαζί Του να παρουσιάζει φαινόμενα κακίας, πονηρίας και άλλων φοβερών παθών. Αυτή ή σχέση μας με τον Θεό πρέπει να έχει αυτά τα άγαθα άποτελέσματα στην καρδιά μας.

Η Έκκλησία έχει συγκεκριμένα άποτελέσματα, τα όποια έπαληθεύονται μέσα στό πέρασμα των αιώνων. Είναι έκπληκτικό ότι διαβάζουμε για τον Άβραάμ και στίς έπιστολες του Άπ. Παύλου και στην Παλαιά Διαθήκη. Ο Άβραάμ έζησε πάρα πολλές χιλιάδες χρόνια πριν τον Χριστό. Η Γραφή είναι γραμμένη από τον προφήτη Μωυσή τουλάχιστον 1500-1700 χρόνια πριν τον Χριστό. Όμως τó έκπληκτικό είναι ότι, διαβάζοντας την περιγραφή τής Παλαιάς Διαθήκης στίς διάφορες έμπειρίες των προφητών και των πατριαρχών του Άβραάμ, του Ίσαάκ και των υπολοίπων, και διαβάζοντας και τις έμπειρίες των συγχρόνων άγιων, όπως του Γέροντος Παΐσιου ή και κάποιου από

τούς ἐπιζώντες ἁγίους, πού ἔχουν ἐμπειρίες Θεοῦ, βλέπουμε ὅτι ὅλες αὐτὲς ἔχουν τὰ ἴδια συγκεκριμένα οὐσιαστικά στοιχεία. Δηλαδή εἴτε τὸν Ἀβραάμ διαβάζεις εἴτε τὸν Γέροντα Παῖσιο ἢ οὐσία τῆς ἐμπειρίας τοῦ Θεοῦ πού εἶχαν, περιγραφομένη καὶ ἀπὸ τοὺς δύο, ἔχει τὰ ἴδια στοιχεία καὶ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια μέθοδο. Εἶναι μία μέθοδος ἢ ὁποία ἐφαρμοζομένη παράγει τὸ συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα, πού μπορεῖς νά τὸ ἐπαληθεύσεις. Ἐσὺ λέεις ὅτι ὅποιος ἀκολουθεῖ αὐτὴ τὴν μέθοδο ἔχει αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Γιὰ νά τὸ ἐπαληθεύσουμε, μποροῦμε νά ἐρευνήσουμε αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ πόσον ἔχουν αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἂν μοιάζουν μὲ αὐτὰ πού περιγράφονται πρὶν τόσα χρόνια. Πράγματι ὑπάρχει μία ταυτότητα, χωρὶς νά καταργεῖται ἡ προσωπικότητα τῶν ἁγίων καὶ τὸ μοναδικὸ γεγονός τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἄρα καὶ τῆς σχέσης μὲ τὸν Θεὸ πατέρα του. Στὰ βασικά στοιχεία παραμένουν τὰ ἴδια πράγματα, δηλαδή ἡ πληρότητα, ἡ τελειότητα καὶ τελικὰ ὁ Θεὸς λειτουργεῖ στὸν ἄνθρωπο θεραπευτικά, καὶ δίνει τὴν ὑγεία σ' αὐτόν, τὸν θεραπεύει ὄντως καὶ τοῦ δίνει αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο τὸν ἔπλασε.

Ὁ μωσαϊκὸς νόμος ἦταν μία «συνταγή» κανόνων τοὺς ὁποίους ἐφάρμοζε ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ γινόταν ἀπλῶς καλὸς ἄνθρωπος. Δέν ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ δυνατότητα τῆς θέωσης τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς δέν εἶχε γίνεαι ἄνθρωπος, δέν σαρκώθηκε, δέν ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν σημερινή της μορφή. Δέν ὑπῆρχαν τὰ μυστήρια καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔφτανε στό φυσικὸ ἐπίπεδο τῆς καθάρσης ἀπὸ τὰ πάθη του καὶ σ' ἓνα φυσικὸ ἐπίπεδο μᾶς ἠθικῆς τελειότητας. Στὶς περιπτώσεις τῶν ἁγίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῶν προφητῶν ἔφταναν οἱ ἄνθρωποι στὴν κατάσταση τῆς θέωσης, ἀλλὰ σίγουρα λόγῳ τῆς ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ Λόγου ὡς σεσαρκωμένου, δέν εἶχαν αὐτὴ τὴν μονιμότητα, αὐτὴ τὴν κατάσταση πού ἔχουμε πλέον στὴν Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος, καὶ παρήλθε ἡ σκιά τοῦ νόμου. Ὅπως ἓνας ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πηγαίνει

στό σχολεῖο καὶ πρέπει πρῶτα νά πάει στό νηπιαγωγεῖο μετὰ στό δημοτικὸ, στό γυμνάσιο καὶ μετὰ στό λύκειο καὶ στό πανεπιστήμιο, γιὰ νά θεωρεῖται ὅτι κατέχει μία εἰδικὴ γνώση καὶ ἐπιστήμη, χωρὶς νά σημαίνει ὅτι μηδενίζεται τὸ ἔργο τοῦ νηπιαγωγείου, πού εἶναι ἡ βάση καὶ ὁ ὁδηγὸς πού μᾶς ὁδηγεῖ στὴ συνέχεια. Ἔτσι συνέβη καὶ μὲ τὴν πνευματικὴ πορεία τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν ἱστορία του γνώρισε τὸν μωσαϊκὸ νόμο, ὁ ὁποῖος τὸν ὁδήγησε στὸν Χριστό. Προηγήθηκε βέβαια, καὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ ἱστορία πού ἔδωσαν τὴν δυνατότητα τῆς ἔκφρασης αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας τῆς θέωσης. Ἦταν βέβαια τότε καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία μὲ τὴν ῥωμαϊκὴ εἰρήνη, πού ἔδωσαν τὴν δυνατότητα διάδοσης τοῦ εὐαγγελίου. Μέσα στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς γενόμενος ἄνθρωπος ἔδωσε πλέον τὴν εὐλογία τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν δυνατότητα οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ γνωρίσουν τὸν θεῖο λόγο μέχρι τις μέρες μας καὶ ἔτσι ἔχουμε τὴν ἐκκλησία πού γεννᾷ τοὺς ἁγίους καὶ ἀποδεικνύει τὸν ἑαυτὸ της. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὴ πού ἐπαληθεύει τὸ Εὐαγγέλιο καὶ μᾶς δείχνει ὅτι ὅλα αὐτὰ πού μᾶς εἶπε ὁ Χριστὸς εἶναι ὅλα ἀληθινά. Ὁ Χριστὸς δέν μᾶς εἶπε ψέματα οὔτε μᾶς ξεγέλασε. Ὁ Χριστὸς, ὅπως λέει στό εὐαγγέλιο, καλεῖ νά πάνε κοντὰ Του ὅλοι οἱ κούρασμένοι καὶ οἱ φορτωμένοι καὶ θὰ τοὺς ἀναπαύσει καὶ θὰ μάθουν ἀπὸ Αὐτὸν ὅτι εἶναι πρᾶος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά καὶ θὰ βροῦν ἀνάπαυση στὶς ψυχές τους.

Ὁ Χριστὸς δέν μᾶς ὑπόσχεται ψέματα. Ὁ Χριστὸς ὅσα εἶπε δέν τὰ εἶπε γιὰ νά ἔχει ὀπαδούς. Ἐνῶ οἱ πολιτικοὶ δέν θὰ ποῦν, «εἴσαστε μακάριοι ὅταν θὰ γίνετε φτωχοί, ἢ εἴσαστε μακάριοι, γιατί θὰ δεχθεῖτε τὴν τροῖκα ἢ τὰ μνημόνια καὶ θὰ κοποῦν οἱ μισθοὶ καὶ θὰ πεινάσετε καὶ θὰ σᾶς βγάλουν ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια σας» ἢ ὅτι ἂν τοὺς ψηφίσετε καὶ βγοῦν στὴν ἐξουσία θὰ σᾶς καταδιώξουν καὶ μπορεῖ καὶ νά σᾶς σκοτώσουν κιάλας. Κανεὶς δέν τολμᾷ νά τὰ πει αὐτὰ, γιατί κανεὶς δέν θὰ τοὺς ἀκολουθήσει. Ὁ Χριστὸς ὅμως εἶπε, «μακάριοι οἱ πεινῶντες,

οί δεδιωγμένοι, οί πενθοῦντες, μακάριοι ὅταν σᾶς διώξουν ἢ σᾶς σκοτώσουν» καί ὅλα αὐτὰ ὅταν γίνουν γιά τὸ δικὸ του ὄνομα. Τελικὰ ὁ Χριστὸς δέν ἐνδιαφέρεται νά κάνει ὀπαδοὺς, ἀλλὰ νά πει τὴν ἀλήθεια. Καί εἶπε στὸν κόσμον ὅτι τελικὰ τὸ ζητούμενο εἶναι ὁ ἴδιος, καί ὄχι νά ἀφαιρέσει τὰ δεδομένα τοῦ κόσμου τούτου. Δέν εἶπε ἐγὼ θὰ καταργήσω τὴ φτώχεια, τὶς ἀρρώστιες, τὸν βιολογικὸ θάνατο καί ὅποιοι μὲ ἀκολουθοῦν δέν θὰ ἀρρωστήσουν ποτέ ἢ δέν θὰ φτωχύνουν, οὔτε καί θὰ πεθάνουν ποτέ. Δέν εἶπε κάτι τέτοιο, ἀλλὰ εἶπε τὰ ἀκριβῶς ἀντίθετα. Ὅμως μᾶς εἶπε ὅτι μέσα στὸν δικὸ του δρόμο, θὰ βροῦμε τὴν ἀνάπαυση. Συνεπῶς ἢ κούραση, ὁ κόπος, ἡ ἀθυμία καί ἡ ἀκηδία πού μᾶς πνίγουν καί ἡ ὀλιγοψυχία πού μᾶς κυριεύει καί συντριβόμαστε μέσα ἀπὸ τὰ δεδομένα πού ἔχουμε κάθε μέρα μπροστὰ μας, κι ὅταν βλέπουμε καί ἀκούμε πράγματα τὰ ὁποῖα προδιαγράφουν ἕνα ζοφερὸ μέλλον, σίγουρα ἀρχίζουμε νά ἀνησυχοῦμε, νά σκεφτόμαστε καί νά διερωτόμαστε τί γίνεται καί τί θὰ γίνει. Μπροστὰ σ' αὐτὰ ὁ Θεὸς δέν ἔρχεται νά μᾶς πει ὅτι θὰ σταματήσουν τὰ προβλήματα, ἀλλὰ μπορεῖ νά γίνουν καί χειρότερα καί πῶς δύσκολα. Τί μᾶς ὑπόσχεται; Τὸν ἑαυτὸ Του. Ἄρα ὅποιος τὸν γνωρίσει καί ἐνωθεῖ μαζί Του, τότε γίνεται ἐλεύθερος καί πλήρης. Δέν καταργοῦνται τὰ δεδομένα, ἀλλὰ ἀλλάζει ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος. Δηλαδή γίνεται ὑγιής ὁ ἄνθρωπος καί δέν φοβᾶται ἀπὸ πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι παρερχόμενα. Τὰ βλέπει διαφορετικά, ἀλλάζει τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο βλέπει καί ἀξιολογεῖ τὰ πράγματα πού ἔχει γύρω του. Καί τελικὰ ἀνακαλύπτει ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ ζητούμενο. Ἀκόμα καί οἱ ἄνθρωποι πού τὰ ἔχουν ὅλα καί δέν ἔχουν καμιὰ δυσκολία ἢ κάτι πού νά τοὺς στενοχωρεῖ, πολλὰ φορὲς μέσα στό βάθος τῆς ψυχῆς τοὺς ὑπάρχει ἕνα κενό, κάτι λείπει, καί αὐτὸ γιατί ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δέν ξεκουράζεται σὲ αὐτὰ τὰ πράγματα. Αἰσθάνεται ὄχι τὴν ἀνάπαυση τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ μία «ξεκούραση» ἀνθρώπινη καί περιορισμένη, ὅπως ὅταν σοῦ χαρίζουν ἕνα λουλούδι πού φαίνεται ὁμορφο καί λαμπερὸ, ἀλλὰ εἶναι

ψεύτικο. Ἔτσι καί ὁ ἄνθρωπος πού θέλει νά ξεκουράσει τὴν ψυχὴ του καί νά τῆς δώσει πληρότητα, καί ἀντὶ νά τῆς δώσει αὐτὸ πού ζητᾶ τῆς δίνει ψεύτικα καί πλαστικά πράγματα. Τὰ ψεύτικα μπορεῖ νά γυαλίζουν, ἀλλὰ δέν ξεκουράζουν, γιατί δέν εἶναι γνήσια, δέν εἶναι ἀληθινά.

Ἔτσι εἶναι καί ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο. Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ ξεκουράζει τὸν ἄνθρωπο, ἐνῶ ἡ φιληδονία, ἡ φιλαυτία, ἡ ἁμαρτία καί ἡ ἰδιοτέλεια μποροῦν νά σὲ κάμνουν νά αἰσθάνεσαι ὠραία πρὸς στιγμῆς ἀλλὰ κατὰ βάθος τρώνε τὴν ψυχὴ σου καί δέν ξεκουράζεται καί στό τέλος θὰ ταλαιπωρηθεῖ τόσο, πού μετὰ θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νά ξεκουραστεῖ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότητα πού ἔφερε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον, μία πραγματικότητα πού καθημερινὰ ἡ Ἐκκλησία ἐπαληθεύει, ὅταν κάθε ἄνθρωπος πού ἀναζητᾶ τὸν Θεὸ ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά Του. Καί τότε γίνεται τὸ μεγάλο θαῦμα. Ὁ ἄνθρωπος μεταβάλλεται, ξεκουράζεται καί αὐτὸ εἶναι ἕνα μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνεργεῖ χωρὶς νά χρειάζονται τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα. Ὁ ἄνθρωπος προχωρεῖ καί ὀλοκληρώνεται ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὅσα συμβαίνουν γύρω του. Ὁ ἅγιος Νικόλαος, ὅπως λέει καί τὸ τροπᾶριό του, ἀγάπησε τὴν πτωχεία καί γενόμενος πτωχὸς ἐγενετὸ ἀμπλουτος καί κατεβαίνοντας κάτω ἀνέβηκε μέχρι ἐκεῖ πού δέν μπορεῖ νά συλλάβει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς. Δηλαδή γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ διάλεξε τὴν τελευταία θέση καί ὅμως βρέθηκε στὴν πρώτη, γιατί γίνονται τὰ πράγματα κατὰ ἕνα παράδοξο τρόπο. Ἀντίθετα μὲ τὴν κοσμικὴ λογικὴ ὑπάρχει ἡ λογικὴ τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ἡ μόνη πού ἐπαληθεύεται, ἐνῶ ἡ ἄλλη διαψεύδεται. Ἡ λογικὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄλλη: μπαίνεις μὲ χαρὰ στὴν ἀπόρριψη τῶν πάντων καί ἀπορρίπτοντας ὅλα τὰ ὑλικά πράγματα γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, βρίσκεις τὸν Χριστὸ πού εἶναι τὰ πάντα, καί πού δεν σοῦ ἀφήνει κανένα κενὸ καί δέν ἔχεις καμιὰ ἀνάγκη.

Εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ

+ Ἀρχιμ. Γεωργίου

Καθηγ. Ἱ.Μ. ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους

Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία μᾶς ἐκάλεσε σήμερα να μεταβοῦμε νοερῶς εἰς τὸ ἅγιον Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἐκεῖ νά προσκυνήσουμε τὸν Κύριον καὶ Θεὸν μας, τὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν μας πωχεύσαντα καὶ σαρκωθέντα, μαζὶ μὲ τοὺς Ποιμένας καὶ τοὺς ἐξ ἀνατολῶν Μάγους, καὶ νά ψάλλουμε καὶ ἐμεῖς μετὰ τῶν Ἀγγέλων τὸν ὕμνον «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Καὶ ὄντως ἐκεῖ εἴμεθα καὶ ἐμεῖς ἀπόψε, εἰς τὴν ἀγίαν Βηθλεὲμ, καὶ ἐβλέπαμε αὐτὸ τὸ μυστήριον τὸ ξένον, τὸ ἀνερμήνευτον, τὸ παράδοξον, πῶς ὁ ἀναρχος Θεὸς ἄρχεται, καὶ πῶς ὁ ἀχώρητος Θεὸς χωρεῖται, καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὴν σωτηρία μας.

Καὶ ἔτσι ἡ ψυχὴ μας ἦταν γεμάτη εὐγνωμοσύνη. Καὶ διερωτώμεθα, τί ἄραγε μπορούμε να κάνουμε στὴν ζωὴ μας, γιὰ νά ἐκφράσουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὸν σαρκωθέντα Θεόν; Καὶ σὰν ἀπάντησις ἐδίδοτο τὸ ἐξῆς: Ἐκεῖνο τὸ δῶρο πού θέλει ὁ νηπιάσας Θεὸς ἀπὸ ἐμᾶς εἶναι νά τὸν δεχθοῦμε καὶ ἐμεῖς μέσα στὴν καρδιά μας καὶ νά τὸν ἀνακλίνωμε καὶ νά τὸν ἀναπαύσωμε ἐκεῖ. Καὶ ἡ καρδιά τοῦ κάθε ἐνὸς ἀπὸ ἐμᾶς νά γίνῃ μία εὐλογημένη καὶ ἀγία φάτνη. Τί ὠραῖο πράγμα νά εἶναι πάντοτε ἡ καρδιά μας μία φάτνη, στὴν ὁποία ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἀναπαύεται!

Καὶ πῶς μπορεί νά γίνῃ ἡ καρδιά μας μία φάτνη, γιὰ νά ἀναπαύεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Πρῶτον, διὰ τῆς πίστεως. Ἡ πίστις φέρει τὸν Χριστὸ στὴν καρδιά μας. Εἶναι ἡ πρώτη καὶ βασικὴ προϋπόθεσις, γιὰ νά κατοικῇ ὁ Χριστὸς μέσα στὴν καρδιά μας.

Δεύτερον, ἡ μετάνοια. Ἐὰν ζοῦμε μέσα στὰ πάθη μας καὶ τὰ θελήματά μας, παραβαίνοντες τὶς ἅγιες ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἴμεθα γεμάτοι ἀμαρτίες, πῶς μπορεί νά κατοικῇ

ὁ Χριστὸς μέσα στὴν καρδιά μας, ἔστω καὶ ἐὰν ἔχουμε πίστι; Γι' αὐτὸ χρειάζεται καὶ ἡ μετάνοια καὶ ἡ κάθαρσις μὲ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας καὶ μὲ τὸν ἀγῶνα τῆς μετανοίας τῆς καρδιάς μας ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, καὶ ἀπὸ τὰ πάθη, καὶ ἀπὸ τὶς παραβάσεις τοῦ ἀγίου θελήματος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναπαύεται στὴν καρδιά μας.

Τρίτον, χρειάζονται τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεὸς ἀνθρώπος Χριστὸς ἐνώνεται μαζὶ μας, κατοικεῖ μέσα μας, ὅπως λέμε καὶ σὲ μία ὠραία εὐχὴ τῆς θείας Λειτουργίας: Νά ἔχουμε λέει, «τὸν Χριστὸν κατοικούντα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» καὶ νά εἴμεθα «ναὸς τοῦ Παναγίου καὶ προσκυνητοῦ Πνεύματος».

Καὶ τέταρτον καὶ τελευταῖον – καὶ αὐτὸ πολὺ σπουδαῖο, ὅπως τὰ ἄλλα – ἡ ἀδιάλειπτος προσευχή. Διότι, ἄς ποῦμε ὅτι πιστεύουμε, ἄς ποῦμε ὅτι μετανοοῦμε, ἄς ποῦμε ὅτι κοινωνοῦμε. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχουμε καὶ τὴν ἀδιάλειπτο προσευχή καὶ λησμονοῦμε τὸν Χριστὸ, πῶς θὰ κατοικῇ ὁ Χριστὸς μέσα στὴν καρδιά μας; Γι' αὐτὸ οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐθεώρησαν καὶ αὐτὴ τὴν προϋπόθεσις τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ μνήμης τοῦ Θεοῦ ὡς ἓνα ἀναγκαιότατο, ἀπαραίτητο ὄρο, χωρὶς τὸν ὁποῖο ὁ Χριστὸς δὲν κατοικεῖ μόνιμα στὴν καρδιά μας. Καὶ αὐτὴ ἡ προσευχή ἢ ἀδιάλειπτος εἶναι ὡς γνωστὸν τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τὸν ἀμαρτωλόν». Μὲ αὐτὴ τὴν προσευχή, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄλλες προϋποθέσεις πού εἴπαμε, κατοικεῖ ὁ Χριστὸς μέσα στὴν καρδιά μας.

Νά, λοιπόν, τέσσερα μέσα, βασικά, ἀναγκαῖα, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ κατοικῇ μέσα στὴν καρδιά μας. Ἄς ἀγωνισθοῦμε, ἀδελφοί μου, να ἐφαρμόξουμε αὐτὰ τὰ μέσα, νά τὰ ἐπιδιώκουμε καθημερινά, γιὰ νά μπορούμε νά ἔχουμε τὸν Χριστὸν

ἀναπαυόμενο στην καρδιά μας, και έτσι να έχουμε και την ειρήνη Του και την Χάρι Του και τον φωτισμό Του και την εύλογία Του.

Μεγάλο πράγμα είναι το ἅγιο Σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ. Ὅσοι ἀξιωθήκαμε και πήγαμε και προσκυνήσαμε ἐκεῖ, αἰσθανθήκαμε αὐτὴ τὴν μεγάλη Χάρι πού ἔχει. Ἀλλὰ μπορῶ νά σᾶς πῶ, ὅτι ἀνώτερη Χάρι ἔχει ἡ καρδιά ἐνὸς ἀνθρώπου πού θὰ γίνῃ ζωντανὸ σπήλαιο τοῦ θεοῦ βρέφους Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ αὐτὸ ἔκαναν οἱ Ἅγιοι. Οἱ Ἅγιοι προσφέρθηκαν στὸν Χριστὸ καὶ ὁ Χριστὸς κατώκησε μέσα τους καὶ ἔγιναν Χριστοφόροι καὶ Θεοφόροι καὶ ἀνώτεροι ἀπὸ τὴν Φάτνη καὶ τὸ Σπήλαιο τῆς ἁγίας Βηθλεέμ.

Παρακαλοῦμε τὸν Θεάνθρωπο Σωτῆρα μας νά μᾶς συγχωρήσῃ, διότι στὴν ζωὴ μας κάθε λεπτὸ τὸν πικραίνουμε, διότι δέν ἔχουμε τὸ φιλότιμο, τὸν πόθο, τὴν εὐγνωμοσύνη νά ἀγωνισθοῦμε ὅπως πρέπει καὶ νά ἀνταποκριθοῦμε στὴν δικὴ Του μεγάλη, ἀπέραντη, ἀνέκφραστη ἀγάπη γιὰ μᾶς, ἀλλὰ πὸ πολὺ ζοῦμε μέσα στὴν φιλαυτία μας καὶ τὸν ἐγωισμό μας.

Θυμᾶστε ἐκεῖνὴ τὴν ὠραία ἱστορία μετὰ τὸν ἅγιο Ἰερώνυμο; Ἀσκητὴς ἦταν ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος καὶ συγγραφεὺς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ὅταν κάποτε ἀγρυπνοῦσε στό Σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ, τοῦ ἐνεφανίσθη ὁ Κύριος. Τὸν ἐρώτησε τότε ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος «τί θέλεις Κύριε, νά σοῦ δώσω ὡς δῶρον;». Καὶ τοῦ ἀπήντησε ὁ Κύριος, «τίς ἁμαρτίες

σου, νά τίς συγχωρήσω». Αὐτὸ τὸ δῶρο ἐζήτησε ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς ἀπὸ τὸν Ἰερώνυμο, πού ἦταν δικὸς Του δούλος πιστός. Αὐτὸ ζητᾶει καὶ ὁ Χριστὸς ἀπὸ μᾶς σήμερα. Τὴν καρδιά μας ζητᾶει, τίς ἁμαρτίες μας γιὰ νά τίς συγχωρήσῃ, καὶ τὴν ἀπόφασί μας νά ἀρχίσουμε μία νέα ζωὴ.

Ζοῦμε σὲ ἓνα κόσμο γεμάτο σύγχυσι. Ὅμως μέσα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο πού ἔχει τόση σύγχυσι, τόση ἀβεβαιότητα, τόσο ἄγχος, τόση ἀνασφάλεια, πού ὅλα εἶναι τόσο ρευστὰ καὶ τόσο μάταια, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔχει

τὸν Χριστὸ μέσα του ἔχει ἀσφάλεια, ἔχει εἰρήνη, ἔχει βεβαιότητα, εἶναι ἤδη μπολιασμένος μέσα στὸν Θεὸ καὶ μέσα στὴν αἰωνιότητα τοῦ Θεοῦ.

Μὲ αὐτές τίς σκέψεις ταπεινὰ εὐχομαί σὲ ὅλους τοὺς πατέρες καὶ ἀδελφούς τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ στοὺς λαϊκοὺς ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν νά συνορτάσουμε καὶ νά προσκυνήσουν καὶ αὐτοὶ τὰ ἅγια αὐτὰ σηκνώματα, νά δώσῃ ὁ Κύριος τὴν Χάρι

Του πλουσία, ὥστε ἀπὸ σήμερα, ἀπὸ τώρα νά ἀρχίσουμε ἓνα πὸ ἐντατικὸ ἀγῶνα, γιὰ νά ἔχουμε τὸν Χριστὸν κατοικοῦντα μέσα στὶς καρδιές μας.

(ἀπὸ τὸ βιβλίο «Ὁμιλίες σὲ ἀκίνητες Δεσποτικές καὶ Θεομητορικές Ἑορτές»)

Ἡ διεργασία τοῦ θανάτου καί τοῦ πένθους:

Ἐπιστημονική - Ἐκκλησιαστική - Εἰκαστική προσέγγιση

τοῦ Δρος Πέτρου Σταθόπουλου
Καθηγητοῦ Κοινωνικῆς Ἐργασίας

Φιλόσοφοι, προφῆτες, ἱερωμένοι ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ, ἀσχολήθηκαν μὲ τὸ μεγάλο ἐρώτημα καὶ τὸ μεγάλο μυστήριο ὅπως ἀποκάλεσαν τὸ θάνατο. Ὁ βιολογικὸς θάνατος ἀναφέρεται στὴν ὀριστικὴ παύση τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου, τῆς καρδίας ἢ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ τέλος πάντα ἀφήνει τὸ ἐρώτημα τί ἀκολουθεῖ μετὰ. Ὁ θάνατος ὅταν ἔρχεται στὴν κατάλληλη στιγμή δηλαδὴ στὰ βαθεῖα γεράματα, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἡ τελευταία πράξη τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τίς συνθήκες ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ θανάτου εἶναι μία εὐκαιρία νὰ ὀλοκληρώσουμε τὸ ταξίδι μας πάνω στὴ γῆ, ὅμως ὁ ἄκαιρος καὶ ὁ βίαιος θάνατος εἶναι ὄντως ἓνα τραγικὸ γεγονός καὶ γι αὐτὸ καὶ δικαιολογημένα ἡ Ἐκκλησία εὐχεται: Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάει ἀπὸ τὸν αἰφνίδιο θάνατο.

Ὁ θάνατος εἶναι ἓνα πολυδιάστατο φαινόμενο, ἐξετάζεται ἀπὸ διάφορες ἐπιστῆμες καὶ ὀπτικές.

Ἀνθρωπολογικὴ διάσταση τοῦ θανάτου

Ὁ θάνατος μέχρι τὸν περασμένο αἰῶνα στὴ χώρα μας ἀντιμετωπιζόταν ὡς ἓνα φυσιολογικὸ γεγονός. Σέ ὅλες τίς παραδοσιακὲς κοινωνίες ὁ θάνατος θεωρεῖται ἓνα φυσιολογικὸ γεγονός. Στὶς πόλεις γιὰ πολλοὺς λόγους ὁ θάνατος ἔχει μετατραπῆ σέ ἓνα ἰατρο-κοινωνικὸ γεγονός σέ μιά ὀλόκληρη βιομηχανία ἐπαγγελματιῶν, πού διεκπεραιώνουν - συχνά μὲ ψυχρὸ ἐμπορικὸ τρόπο - τὴ διαδικασία τῆς κηδείας.

Στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὑπάρχουν νεκρικὲς τελετὲς, δοκιμασίες γιὰ τὴ με-

ταθανάτια συνέχιση τῆς ζωῆς, τὴ φροντίδα τῶν νεκρῶν πρὶν τὴν ταφή. Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἐνσωμάτωσε πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔθιμα καὶ τίς τελετὲς ὅσον ἀφορᾶ τὴ φροντίδα τῶν νεκρῶν, τὴν ταφή, τὴ συμπεριφορὰ τῶν οἰκείων καὶ τὴ διεργασία τοῦ θρήνου καὶ τοῦ πένθους.

Τὸ θέμα τοῦ θανάτου καὶ τοῦ πένθους ἔχει θεολογικὴ καὶ ψυχολογικὴ διάσταση.

Ἐπιστημονικὲς - ψυχοκοινωνικὲς θεωρήσεις τοῦ θανάτου

Γιὰ τὴν καλύτερη κατανόηση τῆς θρησκευτικῆς τελετουργίας, θεώρησα χρήσιμη μίαν σύντομη ἀναφορὰ στὴ θεώρηση τοῦ θανάτου ἀπὸ τὴ σύγχρονη ἐπιστῆμη τῆς θανατολογίας, μὲ ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὶς ἀπόψεις τῆς ψυχιάτρου Elisabeth Kubler-Ross. Ἡ θανατολογία ἔχει ὡς ἀντικείμενο α) τὴ φροντίδα τοῦ ἀσθενοῦς πού πεθαίνει, ὥστε νὰ ἔχει τὴν καλύτερη δυνατὴ ποιότητα ζωῆς, β) τὴν ἐνημέρωση τοῦ ἀσθενοῦς γιὰ τὴν κατάστασή του καὶ τὴ διαχείριση τῶν συναισθημάτων του, γ) τὴν ἐνημέρωση τῶν οἰκείων, τὴν κατανόηση καὶ ἀντιμετώπιση τῶν συναισθημάτων τους, δ) τὴ συμπαράσταση σὲ πρακτικὰ θέματα πού σχετίζονται μὲ τὴ διαδικασία τῆς ταφῆς.

Σύμφωνα μὲ τὴν Kubler-Ross ὅταν ὁ ἀσθενὴς πληροφορεῖται ἀπὸ τὸ γιατρὸ του ὅτι ἀπελευθεῖται ἢ ζωὴ του στό προβλέψιμο μέλλον, ἀρχίζει ἡ διεργασία τοῦ θανάτου. Ἡ διεργασία αὐτὴ κατὰ κανόνα περιλαμβάνει πέντε στάδια: τῆς ἄρνησης, τοῦ θυμοῦ, τῆς διαπραγματεύσεως ἢ παζαρέματος, τῆς κατάθλιψης, καὶ τῆς ἀποδοχῆς.

Στάδιο τῆς ἀποδοχῆς: Στὸ στάδιο αὐτὸ τὴ

θλίψη διαδέχεται μία έσωτερική ήρεμία, γιατί ο άρρωστος αποδέχεται ότι η ζωή του πλησιάζει στο τέλος. Στίς πιό πολλές περιπτώσεις ο άρρωστος έχει φροντίσει νά τακτοποιήσει τίς όποιες οικονομικές, νομικές, κοινωνικές και συναισθηματικές έκκρεμότητες έχει και νιώθει πλέον έτοιμος νά πει τὸ τελευταίο αντίο στους συγγενείς και τούς φίλους. Τίς περισσότερες ώρες είναι βυθισμένος στίς σκέψεις του και ή όποια έπικοινωνία είναι με τὸ πολὺ στενὸ οίκογενειακὸ περιβάλλον και με τὸ υγειονομικὸ προσωπικό, εὐν βρίσκεται σὲ κάποιο ἴδρυμα μακροχρόνιας υγειονομικῆς φροντίδας.

Ἡ Kubler Ross ἂν και διαχωρίζει τή διεργασία τοῦ θανάτου σὲ πέντε στάδια, ἀναγνωρίζει ὅτι στήν πράξη τὰ στάδια αὐτὰ συνυπάρχουν στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου, ἀνάλογα με τήν ψυχολογία τοῦ ἀσθενούς, τήν προβλεπόμενη διάρκεια τῆς ἀσθένειας, τήν ὑποστήριξη πού έχει ἀπό τὸ περιβάλλον του και ἀπό τὸ προσωπικό πού τὸν φροντίζει. Καθοριστικὸ ρόλο ἐπίσης παίζουν και οἱ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τοῦ ἀνθρώπου γιά τή μετὰ θάνατον ζωή και τήν ὑποστήριξη πού μπορεῖ νά έχει ἀπό κληρικούς σχετικὰ με τὰ ὑπαρξιακὰ προβλήματα.

Οἱ φόβοι τοῦ ἀσθενούς γιά τὸν θάνατο

Ὁ ἀσθενής πού γνωρίζει ὅτι πάσχει ἀπό μία σοβαρὴ ἀσθένεια πού ἀπειλεῖ τή ζωή του, διακατέχεται ὅπως είναι φυσικό ἀπό ἄγχος και φόβο. Ἀπὸ θεραπευτικῆς πλευρᾶς είναι σημαντικό τὸ υγειονομικὸ προσωπικό νά βοηθήσει τὸ ἄτομο νά ἀναγνωρίσει και νά ἀποδεχθεῖ τούς συγκεκριμένους φόβους του, ὥστε νά μπορέσει νά τούς ἀντιμετωπίσει ρεαλιστικά. Καταρχὴν πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι κάθε ἄρρωστος ἀντιλαμβάνεται και ἐκφράζει τούς φόβους του με διαφορετικὸ τρόπο και συνεπῶς είναι ἀπαραίτητο νά ἐξατομικεύσουμε τὸν κάθε ἀσθενή γιά τὸ πῶς ἀντιλαμβάνεται τούς φόβους ἐνώπιον τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου. Ἡ βιβλιογραφία περιγράφει ὀκτὼ μορφές φόβων πού ἀντιμετωπίζει κάθε ἀνθρώπος πού ἀσχολεῖται με τὸ θάνατό του. Ἡ μία κατηγορία φόβων ἀναφέρεται στήν περίοδο πού ὀδη-

γεῖ στό θάνατο και ή ἄλλη ἀναφέρεται στό γεγονός τοῦ θανάτου και τήν κατάσταση τοῦ νεκροῦ.

Ὁ φόβος τοῦ ἀποχωρισμοῦ

Ὁ φόβος τοῦ ἀποχωρισμοῦ είναι ἓνα πολὺ φυσικό συναίσθημα, γιατί με τὸν θάνατο κλείνει ὀριστικά ή βιολογική σχέση με τὸ συγγενικό του περιβάλλον. Τὸ συναίσθημα αὐτὸ γίνεται πολὺ πιό ἔντονο, εὐν ὁ ἀνθρώπος πού πεθαίνει έχει ὑποχρεώσεις στά μέλη τῆς οἰκογένειάς του, ὅπως στίς περιπτώσεις κάποιου γονιοῦ πού θά ἀφήσει πίσω μικρὰ παιδιά.

Ὁ φόβος γιά τή μετὰ θάνατο ζωή

Οἱ πιό πολλοὶ ἀνθρώποι στή διάρκεια τῆς ζωῆς τους πάντα ἀσχολοῦνται με τὸ τί ὑπάρχει και ἂν ὑπάρχει κάτι πέρα ἀπὸ τὸν τάφο. Ὅταν ὁμως πλησιάζει ὁ θάνατος, τὸ ἐρώτημα αὐτὸ γίνεται πολὺ ἔντονο και μπορεῖ νά ἐμπνέει ἰδιαίτερο φόβο στό μελλοθάνατο, ή σκέψη ὅτι μετὰ τὸ θάνατο δέν ὑπάρχει τίποτα.

Ὁ φόβος στήν ὀριστικότητα τοῦ θανάτου

Ὁ ψαλμωδὸς στήν ἐξόδιο ἀκολουθία βάζει τὸ νεκρὸ νά λέει: «Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμὸ..., συγγενεῖς τε και φίλοι...». Αὐτὴ είναι ή διαπίστωση ὅτι ἤρθε τὸ τέλος. Ἡ ὀριστικότητα τοῦ θανάτου είναι πιὰ γεγονός και δέν θά ὑπάρξει πιὰ εὐκαιρία γιά συνεύρεση με τούς συγγενεῖς και τούς φίλους. Εἰδικὰ ὅταν ὁ θάνατος είναι πρόωρος, οἱ ἀνθρώποι σκέφτονται και ἀγωνιοῦν γιά ὅλα τὰ πράγματα πού δέν ἔκαναν, γιά ὅλα τὰ ἀνεκπλήρωτα σχέδια, γιά ὅλες τίς ὑποθέσεις πού ἀφήνουν σὲ ἐκκρεμότητα.

Ὁ φόβος γιά τήν τύχη τοῦ σώματος

Ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ὅταν βρίσκονται κοντὰ στόν θάνατο, διακατέχονται ἀπό σκέψεις και ἀνάλογα συναισθήματα φόβου γιά τήν ἀποσύνθεση τοῦ σώματος, τήν ταφή μέσα στό χῶμα και είναι φυσικό νά τούς προκαλεῖται φόβος, ἔστω και ἂν ἐγκεφαλικά γνωρίζουν ὅτι πλέον ὅ,τι και ἂν συμβαίνει στό σῶμα τους δέν θά πονέσουν.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση ὄλων αὐτῶν τῶν φόβων τόσο τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον ὅσο και τὸ υγειονομικὸ περιβάλλον πού φροντί-

ζει τὸν ἀσθενή μποροῦν νά παίξουν ἓνα καθοριστικὸ ρόλο.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀνθρώπου πού πεθαίνει
Κάθε ἄνθρωπος κατὰ κανόνα εἶναι μέλος μίας οἰκογένειας μὲ τὰ μέλη τῆς ὁποίας συνδέεται μὲ μακροχρόνιους δεσμοὺς συγκατοίκησης, συναισθηματικῆς, κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς ἀλληλεξάρτησης. Συνεπῶς εἶναι φυσικὸ ὅτι ὁ ἐπικείμενος θάνατος ἐνὸς μέλους τῆς οἰκογένειας ἐπηρεάζει σημαντικὰ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς. Ἡ συμπεριφορὰ καὶ οἱ ψυχολογικὲς ἀντιδράσεις τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, ὅταν μάλιστα ἡ ἀρρώστια εἶναι αἰφνίδια, ἀκολουθοῦν τὰ ἴδια στάδια τῆς διεργασίας τοῦ θανάτου που ἔχουμε ἤδη περιγράψει γιὰ τὸν ἴδιο ἄρρωστο. Ἀρχικὰ μπορεῖ νά ἀρνοῦνται τὴν ἀρρώστια ἢ τὴ σοβαρότητα τῆς, νά ἀλλάζουν γιатρούς ἢ νοσοκομεῖο μὲ τὴν ἐλπίδα νά ἀκούσουν καλὰ νέα στὴν ἐπόμενη ἐπίσκεψη. Ὅταν βρίσκονται στό στάδιο τοῦ θυμοῦ μπορεῖ νά ἐκφράζουν ἀγανάκτηση μὲ τὴν κακὴ φροντίδα καὶ περιποίηση τοῦ προσφίλου τοῦ προσώπου καὶ στή συνέχεια νά καταλαμβάνονται

ἀπὸ κατάθλιψη καὶ ἄγχος γιὰ τὴν πορεία τῆς ἀρρώστιας τοῦ ἀρρώστου. Συχνὰ ἐγκαταλείπουν κάθε ἄλλη ἐνασχόληση γιὰ νά βρίσκονται κοντὰ στὸν ἄρρωστο, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μπορέσουν νά τοῦ προσφέρουν ὑπηρεσίες πού τὸ προσωπικὸ ἀδυνατεῖ ἢ ἀδιαφορεῖ νά τοῦ προσφέρει. Ὅσο ἡ κατάσταση τοῦ ἀσθενοῦς ἐπιδεινώνεται ἀρχίζει ἡ συμφιλίωση μὲ τὴ σκέψη ὅτι ὁ ἄρρωστος θὰ πεθάνει. Στὴ φάση αὐτὴ ἀρχίζουν καὶ ἀπομακρύνονται συναισθηματικὰ ἀπὸ τὸν ἄρρωστο καὶ φαντάζονται πῶς θὰ εἶναι ἡ ζωὴ χωρὶς τὸν ἄρρωστο, ὅμως ἡ συναισθηματικὴ ἢ καὶ ἡ πραγματικὴ ἐγκατάλειψη συχνὰ δημιουργοῦν ἐνοχῆς καὶ αἰσθήματα προδοσίας. Ὅταν μάλιστα ἡ προβλεπόμενη

διάρκεια ζωῆς παρατείνεται πολὺ περισσότερο, τότε οἱ συγγενεῖς νιώθουν ἀδυναμία νά ἐπανασυνδεθοῦν συναισθηματικὰ μαζὶ του, ἴσως καὶ θυμὸ, γιὰτὶ δὲ πεθαίνει νά ἡσυχάσουν.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν στὴ διεργασία τοῦ θανάτου

Στὶς δυτικὲς κοινωνίες κατὰ κανόνα οἱ γονεῖς θέλουν νά προστατέψουν τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου, γιὰτὶ καὶ οἱ ἴδιοι ἀρνοῦνται τὴν ἀποδοχὴ του. Ὅμως τὰ παιδιά ἀντιλαμβάνονται τὴν κατάσταση τῶν γονιῶν τους, τὴ θλίψη, τὸ θυμὸ τους, τὶς ἐνοχῆς τους καὶ βιώνουν αἰσθήματα ἀνασφάλειας ἰδιαίτερα ὅταν οἱ γονεῖς δὲν ἐξηγοῦν στὰ παιδιά τί ἀκριβῶς συμβαίνει, ποῖα εἶναι ἡ πορεία τοῦ ἀσθενοῦς καὶ πῶς θὰ ἀντιμετωπισθεῖ. Πολλὰ παιδιά κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνθήκες μπορεῖ νά αἰσθάνονται ἔνοχα ὅτι μὲ τὴ συμπεριφορὰ τους μπορεῖ νά συνέβαλαν στὴν ἀσθένεια. Ἄλλοτε ἀποφεύγουν νά ἐκφράσουν τὰ συναισθήματά τους καὶ προσποιοῦνται ὅτι δὲν καταλαβαίνουν τί συμβαίνει στὴν οἰκογένεια. Οἱ γονεῖς

χρειάζονται νά ἀποφασίσουν ἀπὸ κοινοῦ πῶς, πότε καὶ τί θὰ ποῦν στὰ παιδιά γιὰ τὴν ἀσθένεια τοῦ παπποῦ ἢ τῆς γιαγιάς, κάποιου ἀδελφοῦ τους, θεῖου ἢ θείας ἢ κάποιου κοντινοῦ συγγενῆ λαμβάνοντας πάντα ὑπόψη τὴν ἡλικία τους, τὴν προσωπικότητά τους καὶ τὴν ἰκανότητά τους νά χειριστοῦν συναισθηματικὰ φορτισμένες καταστάσεις.

Ἡ στάση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γιὰ τὸν θάνατο καὶ τὸ πένθος

Σύμφωνα μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Ὁ θάνατος ὅπως καὶ ἡ ἀρρώστια εἶναι ἔργο τοῦ διαβόλου, ὅταν ὁ ἄνθρωπος διαλέγει τὴν παρακοή καὶ φεύγει ἀπὸ τὸν παράδεισο.

Ὁ πόνος ἢ θλίψη τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἡ ἀπώ-

λεια αγαπημένου προσώπου, πρέπει να εκφραστούν. Ο θρήνος και το πένθος ξεπηρετούν αυτό το σκοπό. Παραδείγματα έκφρασης αυτού του πόνου έχουμε άφενός στον επιτάφιο θρήνο με το : «Ω, γλυκύ μου Έαρ, γλυκύτατό μου τέκνον» της μάνας ή θρηνοδούσας Παναγίας, «με το άνιφτο και άστόλιστο στό χάρο δε σε δίνω» που εκφράζει με αυτά τα λόγια ο μεγάλος μας ποιητής. Τα μοιρολόγια, ή μακαριά μετά την κηδεία έρχονται να ύποδηλώσουν τή συνέχιση τής ζωής και τή λήθη του λυπηρού γεγονότος του θανάτου.

Η διεργασία του θανάτου στην Έλλάδα στό παρελθόν αλλά και σήμερα στίς άγροτικές περιοχές συνδέεται άμεσα με εκκλησιαστικές άκολουθίες και τή λαογραφία. Όταν ο γιατρός διαπιστώσει ότι ο άρρωστος δεν έχει καμία έλπίδα επιβίωσης, ένημερώνει τήν οικογένεια για τόν έπερχόμενο θάνατο και προτρέπει τήν οικογένεια να καλέσει τόν παπά, για να διαβάσει τίς εϋχές σε ψυχορραγούντα. Αυτό είναι τó πρώτο στάδιο άντιμετώπισης

του επικείμενου θανάτου, συναισθηματικής προετοιμασίας των οικείων αλλά και του άσθενή για τόν έπερχόμενο θάνατο. Τό έπόμενο στάδιο είναι ή έκφορά του νεκρού από τó σπίτι στην εκκλησία. Ο παπάς διαβάσει κάποιες σύντομες εϋχές και μαζί με τούς οικείους, συγγενείς και φίλους σε πομπή κατευθύνονται στην εκκλησία. Τό τρίτο στάδιο αρχίζει με τήν έξοδιο άκολουθία, τή νεκρώσιμη άκολουθία. Λέγεται έξοδιος, διότι θεωρείται ότι αρχίζει ή έξοδος από αυτή τή ζωή και ή μετάβαση στη μεταθανάτια ζωή. Μετά τή νεκρώσιμη άκολουθία γίνεται ο ένταφιασμός στό κοιμητήριο και άκολουθεί ή μακαριά.

Η έξοδιος άκολουθία είναι μία σύναξη πιστών για τόν άποχαιρεισμό του νεκρού, τή συμπαράσταση στους οικείους, στήν έπιβεβαίωση τής προσδοκίας για τήν αιώνια ζωή και τίς εϋχές για τήν άνάσταση τής ψυχής του θανόντος. Η άκολουθία είναι ένα κατευόδιο στό νεκρό αλλά και ή άφετηρία για τήν άποδοχή του θανάτου.

Η έξοδιος άκολουθία

Στήν έξοδιο άκολουθία εκφράζονται μέσα από τούς ύμνους και τίς εϋχές, τó χαρμόσυνο μήνυμα τής άνάστασης των νεκρών, ή προσδοκία τής αιώνιας ζωής, ή έλπίδα τής άναπαύσεως τής ψυχής που μεταμορφώνει τó πρόσωπο του θανάτου. Οι διάφοροι ύμνοι εκφράζουν τήν οδύνη των πενθούντων για τήν άπώλεια του αγαπημένου τους προσώπου, αλλά και τήν παρηγοριά για συγχώρεση των λαθών και άνάπαυσης τής ψυχής σε τόπο που δέν ύπάρχει πόνος, θλίψη και στεναγμός αλλά άτελείωτη ζωή. Η έξοδιος άκολουθία φέρνει τούς πιστούς μπροστά στην πραγματικότητα τής ζωής: «Πάντα ματαιότης τά

άνθρώπινα όσα ούκ ύπάρχει μετά θάνατον. Ού παραμένει ο πλούτος ού συνοδεύει ή δόξα: έπελθών γάρ ο θάνατος ταύτα πάντα έξηφάνισται ...». Όλοι οι άνθρωποι άσχετως κοινωνικής θέσης, άξιωματών, πλούτου, συμπεριφοράς, είναι ίσοι μπροστά στην πραγματικότητα του θανάτου. «Που έστιν ή τών κόσμου προσπάθεια; Που έστιν ή τών προσκαίρων φαντασία; Που έστιν ο χρυσός και ο άργυρος; Που έστιν τών οικετών ή πλημμύρα και ο θόρυβος; Πάντα κόνις, πάντα τέφρα, πάντα σκιά...».

Στους ύμνους αυτούς εκφράζεται ο φόβος, ή οδύνη, ή άπελπισία που διακατέχει τόν άνθρωπο, όταν άντιμετωπίζει τόν θάνατο.

Ὅμως ἡ Ἐκκλησία δέν μένει στή διαπίστωση καί τήν ἀπελπισία πού διακατέχει τόν ἄνθρωπο, μέ ἀφορμὴ τὸν θάνατο ἑνὸς μέλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος. Δίδει ἐλπίδα καὶ παρηγοριά στους πενθοῦντες μέ τους ἀκόλουθους ὕμνους.

«Μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύει σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοὶ τόπος ἀναπαύσεως». Αὐτὴ ἡ παρηγορία ἀπευθύνεται στὸν κοιμηθέντα ἀλλὰ πρωτίστως στους πενθοῦντες. Στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα πού ἀκολουθεῖ καλοῦνται οἱ πιστοὶ νὰ μὴν αἰσθάνονται λύπη, γιατί ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν. Καὶ συνεχίζει ὁ ἱερεὺς παρακλητικά.

«Κύριε, ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴ τοῦ δούλου σου, ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός».

Αὐτὴ ἡ εὐχὴ παρηγορεῖ τους πενθοῦντες καὶ ἀνταποκρίνεται στους φόβους γιὰ τὸ τί συμβαίνει στὸν ἄνθρωπο μετὰ τὸν θάνατο. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τελειώνει μέ διάλογο μετὰ τῶν πενθούντων καὶ τοῦ κοιμηθέντος. Ὅλη ἡ κοινότητα τῶν πιστῶν ὑπόσχεται ὅτι θὰ τὸν θυμᾶται γιὰ πάντα.

Τὰ μνημόσυνα ὅπως καὶ ὅλα τὰ νεκρικὰ ἔθιμα, μοιρολόγια, πένθιμη περιβολή, ἀποχὴ ἀπὸ διασκεδάσεις καὶ κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις συμβάλλουν καθοριστικὰ στή διεργασία τοῦ πένθους καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ψυχικῆς γαλήνης τῶν πενθούντων.

Τὰ κύρια σημεῖα τῆς εἰσήγησης εἶναι:

Τόσο οἱ ἐπιστημονικὲς θεωρήσεις τοῦ θανάτου καὶ τοῦ πένθους, οἱ εἰκαστικὲς ἀπεικονίσεις ὅσο καὶ οἱ ἀντίστοιχες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀναγνωρίζουν τὴ θεραπευτικὴ σημασία τοῦ θρήνου, τοῦ πόνου καὶ τοῦ πένθους πού προκαλεῖ ὁ θάνατος-εἰδικὰ ὁ ἄκαιρος καὶ αἰφνίδιος θάνατος-ἐνὸς ἀνθρώπου. Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ ἰδιαίτερα στίς πόλεις οἱ ἄνθρωποι ἀποφεύγουν νὰ ἀναφερθοῦν στὸ θάνατο, νὰ ἐκφράσουν τὰ αἰσθήματα πού προκαλεῖ ὁ θάνατος μέ ἀποτέλεσμα νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ ψυχικὲς διαταραχὲς καὶ ἄλλα προβλήματα υγείας. Τὸ νὰ φοβᾶσαι τὸ θάνατο εἶναι φυσιολογικό, νὰ προσπαθεῖς νὰ

τὸν ἀποφύγεις εἶναι ἀφύσικο.

Κάθε θάνατος εἶναι μοναδικὸς ὅπως καὶ κάθε ἄνθρωπος εἶναι μοναδικός. Γι' αὐτὸ ἡ διεργασία καὶ τὰ στάδια ἀντιμετώπισης τοῦ θανάτου εἶναι διαφορετικῆς διάρκειας καὶ συναισθηματικῆς ἔντασης γιὰ κάθε ἄνθρωπο.

Οἱ ἐκκλησιαστικὲς τελετὲς συμβάλλουν σὲ συναισθηματικό, κοινωνικὸ καὶ κοινοτικὸ ἐπίπεδο στήν παρηγοριά τῶν οἰκείων, καὶ στήν ἀποδοχὴ τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου. Ἐπίσης, καὶ τὸ πλεόν σημαντικό, οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας δίδουν τὴν εὐκαιρία στους ἐπιζῶντες νὰ στοχαστοῦν γιὰ τὰ οὐσιαστικὰ καὶ ὑπαρξιακὰ ζητήματα τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια κάθε θάνατος εἶναι μία εὐκαιρία γιὰ τὸν καθένα νὰ ἀξιολογήσει ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς ζωῆς του.

Στὸ πλαίσιο τῆς ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς ὁ θάνατος δέν εἶναι ἓνα ἀτομικὸ γεγονός, ἀφορᾶ κατὰ κάποιον τρόπο ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος.

Ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ προσδοκία γιὰ συνέχιση τῆς ζωῆς μετὰ τὸ θάνατο - τὸ Αἰώνια ἡ μνήμη- παρέχει ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά γιὰ τους οἰκείους. Ἄλλωστε ἡ ὅλη τελετὴ οὐσιαστικὰ γίνεται γιὰ τὴν παρηγοριά τῶν ἐπιζόντων.

Τὰ μνημόσυνα εἶναι εὐκαιρίες γιὰ νὰ ἐκφράσουν οἱ ἐπιζῶντες τὴν ἀγάπη τους καὶ τὰ συναισθήματά τους γενικὰ πρὸς τὸ προσφιλὲς τους πρόσωπο. Εἶναι μία εὐκαιρία γιὰ τὴν συνάντηση ψυχῶν. Τὸ ἴδιο νόημα ἔχει καὶ ἡ θεία κοινωνία τῶν οἰκείων, ὅταν τελοῦν μνημόσυνο.

Ἐνας μελετητῆς τῆς διεργασίας τοῦ θανάτου ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Ὅπως πάλευα μέ τὸ μυστήριο τοῦ θανάτου μου ἀναζητώντας τὸ νόημα τῆς ζωῆς, βρῆκα αὐτὸ πού ἔψαχνα. Εἶναι πολὺ ἀπλό. Εἶμαστε ἐδῶ γιὰ νὰ μαθαίνουμε. Καὶ τίποτα δέν μᾶς βοηθάει περισσότερο νὰ μάθουμε ἀπὸ τὸ θάνατο».

(ἀποσπάσματα ἀπὸ διάλεξή του σὲ Κοινωνικὸς Λειτουργοὺς τῆς πόλεως μας)

Κουβεντιάζοντας για την Οικογένεια και τα παιδιά

Ἡ λαθεμένη πορεία

+ Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης Παύλου

Τό θέμα ὅπως ἀντιλαμβάνεστε εἶναι πάρα πολύ μεγάλο καὶ τὰ προβλήματα εἶναι ὄντως πάρα πολλά. Οὐσιαστικά αὐτό τό θέμα δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ζωή μας ἢ ἴδια, γιατί ἡ οἰκογένεια καὶ τὰ παιδιά εἶναι κατά βάση ἡ ζωή μας. Κι ὅταν κάτι δέν πάει καλά στήν οἰκογένεια, στή ζωή της, στή σχέση τοῦ ζευγαριοῦ ἢ κάτι δέν πάει καλά μέ τὰ παιδιά μας, τότε ἡ ζωή μας ὀλόκληρη γίνεται πρόβλημα. Κι εἶναι ἀλήθεια, ἂν θέλουμε νά ρίξουμε μία ματιά στόν κόσμο πού ζοῦμε, ἂν θέλουμε νά κοιτάξουμε γύρω μας, θά διαπιστώσουμε ὅτι τό πρόβλημα εἶναι ὑπαρκτό. Δέν εἶναι τίποτα ἄλλο ἢ ζωή μας παρὰ προβλήματα πού σχετίζονται μέ τήν οἰκογένειά μας καὶ τὰ παιδιά μας, μέ τούς προβληματισμούς πού γεννιοῦνται, τίς δυσκολίες πού συναντᾶμε, τίς ἀνησυχίες πού ἔχουμε, μέ ἕνα λόγο τήν κρίση, ὅπως τήν ἔχουν ὀνομάσει, ἡ ὁποία μαστίζει τή ζωή μας. Πρόκειται γιά μία κρίση σημαντικότερη ἀπό τήν οικονομική κρίση, ἀφοῦ οὐσιαστικά ἡ ζωή καὶ ἡ ψυχὴ μας εἶναι πράγματα πού ὅταν δέν λειτουργοῦν σωστά, τότε ἀκόμα κι ἂν κάποιος εἶναι οικονομικά εὐκατάστατος δέν χαίρεται τή ζωή.

Κάποτε μῆκα σέ ἕνα σπίτι, πού δέν ξέρω ἂν θά ζήλευε τὰ παλιά παλάτια ἢ τὰ σημερινά, ὅμως στό σπίτι αὐτό δέν ὑπῆρχε χαρὰ, ὑπῆρχαν δυσκολίες, ὑπῆρχαν τὰ προβλήματα, πράγμα πού σημαίνει ὅτι τό παιχνίδι παίζεται κάπου ἄλλου, παίζεται ἐσωτερικά, μέσα στόν χώρο τῆς ψυχῆς μας. Βλέπουμε δεσμούς νά χαλαρώνουν, τούς οικογενειακούς δεσμούς, τίς σχέσεις τῶν συζύγων. Βλέπουμε πολλές φορές πάρα πολύ νωρίς, ἴσως κάποτε καὶ κάποιους μήνες ἀμέσως μετά τόν γάμο τὰ σύννεφα νά μαζεύονται, οἱ συγκρούσεις νά ἀρχίζουν, οἱ δυσκολίες νά ὀρθώνονται καὶ διερωτᾶται κανεὶς

μά πῶς; Μά γιατί; Πού εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων; Πού πῆγε αὐτή ἡ ἀγάπη; Γιατί ἐψύγη; Τί ἀκριβῶς συνέβη; Ὑπῆρχε καὶ χάθηκε; Δέν ὑπῆρχε καθόλου καὶ δέν τό εἶχαμε παρὲν εἶδηση καὶ τώρα οἱ δυσκολίες τῆς ζωῆς, ἡ καθημερινότητα δείχνουν αὐτό πού δέν φαινόταν προηγουμένως;

Χαλαρώνουν ἀκόμα καὶ οἱ δεσμοὶ τῶν γονέων μέ τὰ παιδιά τους, καθὼς μερικές φορές καινούργιες ιδέες καὶ ἀπόψεις φαίνεται νά λανσάρονται καὶ νά προσπαθοῦν νά ἀλλάξουν τήν ταυτότητα τῆς οἰκογένειας, ὅπως τήν ζήσαμε σ' αὐτή τήν Πατρίδα. Βέβαια οἱ δεσμοὶ τῆς οἰκογένειας στόν τόπο μας εἶναι ἀκόμα ἰσχυροὶ κι εἶναι γεγονός - ὅπως δείχνουν καὶ ἔρευνες - ὅτι ἀκόμα κι ὅταν κάποιος διαλύσει τήν οἰκογένειά του, ὅμως πάλι θέλει νά φτιάξει οἰκογένεια, δέν ἀρέσκειται δηλαδή σέ μία ἔτσι ἐλεύθερη ζωή. Διαπιστώνουμε βέβαια καὶ συναντᾶμε ἀκόμα ἀρκετές δυσκολίες στόν γάμο, πρὶν φτάσει ἡ ὥρα του, ἀλλά καὶ μετά τό γάμο. Ὅλοένα πληθαίνουν οἱ νέοι ἄνθρωποι πού θέλουν νά κάνουν οἰκογένεια, ἀλλά δυσκολεύονται νά ἀποφασίσουν νά παντρευτοῦν καὶ μία τέτοια κατάσταση δέν εἶναι μία κατάσταση ὑγίης. Δείχνει ὅτι κάπου ὑπάρχουν τὰ προβλήματα καὶ εἶναι σημαντικό νά τὰ ἀνακαλύψουμε, εἶναι σημαντικό νά δοῦμε τό γιατί. Ακριβῶς γιατί ἡ ζωή εἶναι δική μας, γιατί ἡ ζωή εἶναι μπροστά μας, γιατί ἴσως εἶναι εὐκόλο νά ξεγελάσουμε τούς ἄλλους, ἀλλά ὄχι τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό. Κι ἀκόμα, ὅπως εἶπαμε προηγουμένως, οἱ δυσκολίες πού συναντᾶμε μέσα στόν γάμο. Ἀλήθεια μᾶς εἶπε κανεὶς ὅτι ἡ ζωή μας θά εἶναι ἀνθόσπορτη; Ἔλεγα πάντοτε, ὅτι ἡ ζωή μοιάζει μέ ἕνα ἀλγεβρικό ἄθροισμα ἔχει σύν καὶ πλῆν, ἂν δέ μάθουμε τήν ἰκανότητα νά κάνουμε τό μικρό γλυκύ τότε ὅλη μας ἡ ζωή θά εἶναι μία

πικρία, γιατί τότε ακόμα και τίς γλυκές ώρες της ζωής, έμεις θά τίς δηλητηριάζουμε.

Ποιές είναι αυτές οι δυσκολίες πού κάνουνε εύκολη τή διάλυση του γάμου; Είναι οι δυσκολίες ή είναι τό έλλειμμα της προσωπικότητας εκείνων πού έρχονται σέ γάμο; Είναι οι δυσκολίες οι έξωτερικές ή ή άπουσία της αγάπης πού ουσιαστικά μάς κάνει ξένους τόν έναν άπέναντι στον άλλον; Είναι λοιπόν πάρα πολλά τά προβλήματα, πάρα πολλοί οι προβληματισμοί πού άφορούν τήν οικογένεια τή σύστασή της, τή διατήρησή της, τήν πορεία της, γιατί βέβαια ή οικογένεια έμεις θέλουμε νά είναι όχι ναυάγιο αλλά λιμάνι, νά είναι χώρος αγάπης, νά είναι χώρος χαράς, νά είναι χώρος αγιασμού, νά είναι χώρος εύλογίας, νά αναπαυόμαστε μέσα στό σπίτι μας όχι νά κοιτάμε πώς θά βγούμε, πώς νά φύγουμε. Όχι νά βάζουμε μέσα στή μέση τήν τηλεόραση γιά νά μπορούμε νά μήν μιλάμε και νά έχουμε μία δικαιολογία γιά νά μήν μιλάμε, ένω τό πρόβλημα είναι διαφορετικό και είναι βαθύτερο. Είναι λοιπόν πάρα πολύ λογικό νά διερωτηθεί κανείς τί συμβαίνει τελικά, τί συμβαίνει στήν εποχή τή δική μας; Τί συμβαίνει μέ μάς; Γιατί; Γιατί δέν μπορούμε νά κάνουμε πράξη αυτά πού υποτίθεται ότι έπιθυμούμε; Και ένας από τούς στόχους αυτής της έκπομπής είναι άκριβώς αυτός: νά διερευνήσει τό τί συμβαίνει, γιατί τελικά νά καταστρέφουμε αυτό πού όνειρευόμασταν κάποτε. Γιατί όταν τό πάνουμε στά χέρια μας διαλύεται;

Άπό τήν άλλη πλευρά είναι τά παιδιά, τά παιδιά τά όποια είναι ή άπαντοχή και ή χαρά κάθε οικογένειας, τά παιδιά πού λογικά και φυσιολογικά είναι ό καρπός της αγάπης τών γονιών τους. Όμως αυτά πού βλέπουμε σήμερα μάς κάνουν νά διερωτώμεθα: είναι καρποί της αγάπης ή είναι τέκνα της όργής; Βλέπουμε τά παιδιά μας ανήσυχα, βλέπουμε πολλές μικρές έκρηκτικές τίς συμπεριφορές τους. Έκεί πού νομίζουμε ότι τά έλέγχουμε, ξαφνικά διαπιστώνουμε ότι τά άγνοούμε. Έκεί πού νομίζουμε ότι όλα πάνε καλά, τά

παιδιά μας πολλές φορές έχουν πάρει λάθος δρόμο και έμεις δέν τό έχουμε πάρει είδηση. Έτσι οι προσδοκίες, οι θυσίες πού πολλές φορές υποβάλλονται οι γονείς, ό άγώνας πού κάνουν ό καθημερινός προκειμένου, όχι μόνο νά έξασφαλίσουν τήν καθημερινή τροφή, αλλά ένα ασφαλές περιβάλλον και τίς δυνατότητες στό παιδί τους νά αναπτυχθεί, νά ολοκληρωθεί, νά μεγαλώσει, νά τό χαρούν και νά τό καμαρώσουν πολλές φορές δέν ευοδώνεται. Και δέν είναι λίγοι οι γονείς πού έχουν μία αίσθηση άποτυχίας κι ακόμα άποτυχίας πού οδηγεί στήν άπόγνωση. Βέβαια μερικές φορές τό έρώτημα τό όποιο μπαίνει είναι: μέσα στό σπίτι τελικά ποιός είναι αυτός πού σταυρώνει ποιόν; Είναι τά παιδιά πού σταυρώνουν τούς γονείς τους ή είναι οι γονείς πού σταυρώνουν τά παιδιά τους; Μένει άνεπηρέαστο ένα παιδί από τήν άτμόσφαιρα της οικογένειας πού ζει;

Παρά πολλές φορές υπάρχουν πολλοί γονείς πού κάνουν και προσπαθούν νά κάνουν πάρα πολλά γιά τά παιδιά τους, και από τήν άλλη πλευρά διαπιστώνουν ότι, όλα αυτά πού έκαναν, πολύ λίγο βοήθησαν τά παιδιά τους. Θυμάμαι κάποτε μία μητέρα, τραγική μητέρα, πάνω άπ' τό φέρετρο της κόρης της. Η κόρη της είχε αυτοκτονήσει, ή μητέρα της τήν κοιτούσε και μονολογούσε: «τί δέν σου έκανα παιδί μου;». Βέβαια αυτές είναι ώρες πόνου, είναι ώρες δύσκολες, άν όμως ήθελε κανείς νά μιλήσει μέ ειλικρίνεια θά έλεγε στή μητέρα: «μητέρα, άν τό παιδί σου αυτή τήν ώρα βρίσκεται εκεί, είναι άκριβώς γιά αυτά πού της έκανες και δέν θά ήταν εκεί άν δέν της έκανες αυτά, αλλά κάποια άλλα πράγματα τά όποια είχε πό πολύ ανάγκη». Ακόμα κι όταν ένα παιδί δέν φτάσει σ' αυτή τήν τραγική ώρα και θέση, όμως τελικά βλέπουμε ότι είναι μπερδεμένο στήν εποχή μας, γιατί είναι πάρα πολύ συζητήσιμο τό τί κάνουμε ή τί πρέπει νά κάνουμε και τί δέν κάνουμε γιά τά παιδιά μας και πολλές φορές ένω νομίζουμε ότι τούς παρέχουμε τά πάντα, δέν τούς παρέχουμε τά ουσιαώδη. (άπό τό βιβλίο «Προβλήματα Άγωγής»)

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Λαμπαδιστής

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Λαμπαδιστής καταγόταν ἀπό μία κωμόπολη τῆς Κύπρου, πού ὀνομαζόταν Λαμπάδα, ἀπό γονεῖς εὐσεβεῖς καί θεοφοβούμενους. Ὁ πατέρας του ἦταν ιερέας καί ὀνομαζόταν Κυριακός, ἡ δέ μητέρα του Ἄννα. Καί οἱ δύο ἦσαν εὐλαβεῖς ἄνθρωποι.

Ὅταν μεγάλωσε, οἱ γονεῖς του τόν στείλανε γιά ν' ἀρραβωνιαστεῖ μέ μία κοπέλα σέ ἄλλο χωριό τῆς ἴδιας περιοχῆς. Ἀφοῦ ἔγινε αὐτό, βάζει διαβολή ὁ μισόκαλος καί πονηρός διάβολος, μέ σκοπό νά παρακινήσει ἐναντίον του, μέ φθόνο καί βασκανία, τούς γονεῖς τῆς κοπέλας μέ τήν ὁποία ἐπρόκειτο νά τόν ἀρραβωνιάσουν. Ἔτσι, μέ σατανική ἐνέργεια, ἀφοῦ τά πεθερικά του ἀγόρασαν ψάρι καί παρασκευάσαν μέ τίς γητειές τους, τοῦ τό ἔδωσαν νά τό φάει κι εὐθύς ἔχασε τό φῶς του. Στή συνέχεια, τά πεθερικά μνηοῦν στόν πατέρα τοῦ δίκαιου πῶς ὁ γιός τους τυφλώθηκε. Ἀπό κείνη λοιπόν τή μέρα, τόν πήραν οἱ γονεῖς του στό σπίτι τους καί τοῦ ἔδωσαν ἕνα ὑπηρέτη.

Ὅσο γιά τόν ἅγιο, αὐτός τά ὑπέμενε ὅλα καί καρτερικά εὐχαριστοῦσε τόν Θεό, ὅπως ὁ μέγας Ἰωβ. Τό φαγητό του τό ἔδινε πάντα στούς φτωχοῦς, ἐνώ αὐτός ἔτρωγε ἐλάχιστα, ἀκολουθώντας τόν νόμο τῆς φύσης. Κι ἀφοῦ ἔπαιρνε τροφή κάθε τρεῖς ἢ τέσσερις μέρες, περισσότερο τρεφόταν ἀπό τή Χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἐξῆσε δέ μέ τέτοια καρτερία γιά δώδεκα χρόνια, διάγοντας τή ζωή του μέ ἄσκηση, ἀγνότητα, προσευχή, ἡσυχία καί θεωρία· μετέχοντας στίς χορείες τῶν ἀγγέλων κι ἔχοντας μεγάλη χαρά γιά τή

χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος πού τόν ἐπισκέφθηκε φωτίζοντάς του τή διάνοια.

Κάποια μέρα, ὅταν κόντευε ὁ δίκαιος νά παραδώσει τήν ψυχή του στόν Κύριο, λέγει στόν ὑπηρέτη του: «παιδί μου, βλέπω ἕναν ἀετό χρυσοφτερο νά πετᾶ γύρω μου καί μέ τοῦτο τό σημεῖο προσδοκῶ, πῶς αὔριο, μετά τό μεσημέρι, θ' ἀφήσω τούτη τή ζωή καί θά πάω στόν Κύριο». Κι ἀμέσως λέει στόν ὑπηρέτη: «πήγαινε στό ἀμπέλι καί φέρε μου ἕνα

τσαμπί, τό καλύτερο πού θά βρεῖς!». Κι ὁ ὑπηρέτης τοῦ λέει: «Κυριέ μου, ὁ πατέρας σου δέν ἦρθε ἀκόμα στό ἀμπέλι νά διαβάσει τήν εὐχή». Γιατί συνήθιζε ὁ μακάριος Κυριακός κάθε χρόνο νά μπαίνει πρῶτος στό ἀμπέλι καί νά διαβάζει εὐχή καί μετά ἀκολουθοῦσαν οἱ ἄλλοι γιά νά μαζέψουν τούς καρπούς τοῦ ἀμπελιοῦ. Ὅμως ὁ δίκαιος Ἰωάννης, θέλοντας μέ τό γεγονός αὐτό νά δείξει σημεῖο τῆς ἐνέργειας καί τῆς θέλησης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού κατοικοῦσε μέσα του, λέγει πάλι στόν ὑπηρέτη: «Σύρε καί φέρε μου ἕνα

τσαμπί καί μή φοβάσαι!». Κι ὁ ὑπηρέτης πήγε στό ἀμπέλι κι ἔφερε τό σταφύλι στόν ἅγιο, ὁ ὁποῖος χάρηκε πού τό πήρε καί ἀφοῦ τό εὐλόγησε ἄρχισε νά τρώει. Ἐτυχε ὅμως τήν ὥρα ἐκείνη νά τόν δεῖ ὁ πατέρας του νά τρώει τό σταφύλι. Καί ταραχτήκε ὁ πατέρας του μόλις τόν εἶδε καί τοῦ εἶπε: «Τυφλέ, πῶς ἔστειλες τόν ὑπηρέτη νά κόψει σταφύλι πρίν δοθεῖ ἡ εὐχή στό ἀμπέλι;». Κι ὁ ἅγιος ὑπέμεινε σιωπώντας, χωρίς νά εἰπεῖ τίποτα. Τότε λέει ὁ ἅγιος στόν ὑπηρέτη του: «Παιδί μου, πάρε τό τσαμπί πού μοῦ ἔφερες, καί πήγαινε στό ἀμπέλι καί κόλλησέ το ἐκεῖ ἀπ' ὅπου

τό έκοψες». Κι ό ύπηρέτης έκαμε όπως του είπε, πήγε στό άμπέλι και έβαλε τό τσαμπί στό σημείο άπ' όπου τό έκοψε κι ευθύς, μέ τήν πρεσβεία του άγίου και μέ τή χάρη του Θεού, ξανακολλήθηκε τό τσαμπί εκεί πού ήταν προηγουμένως. Βλέποντας αυτό τό θαύμα ό ύπηρέτης φώναζε για πολλή ώρα μεγαλοφώνως τό, «Κύριε έλέησον». (Κι από τότε λοιπόν, σ' όλα τά κλήματα, στό σημείο εκείνο πού ένώθηκε τό τσαμπί μέ τό κλήμα, φαίνεται μία τομή, γι' αυτό και τό τσαμπί κόβεται άμέσως και χωρίς δυσκολία). Όταν είδε ό ύπηρέτης αυτό τό θαύμα, πώς δηλαδή κρεμάσθηκε ξανά τό τσαμπί στό κλήμα, έπεστρεψε άμέσως τρέχοντας στόν άγιο και τόν βρήκε πεθαμένο, όπως ακριβώς είχε προείπει.

Όταν έμαθαν τό γεγονός οι γονείς του, έσπευσαν νά 'ρθούν και φτάνοντας τόν βρήκαν νάχει τελειωθεί. Κήδεψαν λοιπόν τό τίμιο του λείψανο μέ πολλούς ιερείς και πολύ κόσμο και τό έθαψαν στόν ναό του Άγίου 'Ηρακλειδίου. Κι άφού πέρασαν πολλές μέρες, μερικοί έβλεπαν στό μνήμα του άγίου ένα λαμπρό φώς για πολλές νύχτες, και για τό θαύμα αυτό πληροφόρησαν και τόν μακάριο Κυριακό. Ό όποιος ταπεινώνοντας τόν έαυτό του έλεγε: «Πλανάσθε, άδελφοί μου, γιατί αυτό τό φώς είναι τό φώς άπ' τά καντήλια». Έκείνοι πάλι του έλεγαν: «Αυτό τό φώς πού βλέπουμε, βγαίνει άπ' τόν τάφο του γιου σου».

Από τότε λοιπόν, πολλά και μεγάλα θαύματα γίνονταν στόν λαό από τόν άγιο.

Κάποια άλλη μέρα, ένώ στεκόταν ό μακάριος Κυριακός εκεί όπου ήσαν τά λείψανα του άγίου, άκουσε μία φωνή νά του λέει : «Πήγαινε στόν ναό της Άγίας Μεγαλομάρτυρος Αναστασίας, δές πώς είναι φτιαγμένος κι ύστερα φτιάξε και για μένα ένα ναό παρόμοιο μ' εκείνον, σ' αυτόν έδώ τόν τόπο!». Τότε, άφού έφερε ό τιμώτατος εκείνος άνδρας κτίστες, έκτισε τόν ναό του Άγίου 'Ιωάννη, μέσα στόν όποιο και κατέθεσαν τά άγία του λείψανα. Ύστερα, έκτισαν και δεύτερο ναό, του Άγίου 'Ηρακλειδίου, πολύ ώραίο και κοντά στόν πρώτο, για νά ρ-

χεται τό πλήθος του όρθόδοξου λαού, νά δοξολογεί τόν Κύριο και Θεό και Σωτήρα μας 'Ιησού Χριστό και τόν δούλο Του τόν ξακουστό για τά θαύματα 'Ιωάννη. Και μέσα σ' αυτό τόν άγιο και πανσεβάσμιο ναό, συναθροίζεται κάθε χρόνο τή μέρα της μνήμης του Άγίου και ένδοξότατου 'Ιωάννη, ό όρθόδοξος λαός του Θεού και αναπέμπει δοξολογία.

Ό Άγιος θεραπεύει κάθε είδους αρρώστιες, διώχνει δαιμόνια, χαρίζει τή θωριά σέ τυφλούς, θεραπεύει άσθενείς. Βρίσκεται πάντα προστάτης και φύλακας όλων των περιχώρων της Μαραθάσας κι όδηγός σωτήριος. Κι όπως ό βοσκός φροντίζει τά πρόβατα, έτσι φροντίζει τό ποιμνιο πού του έμπιστεύτηκε ό Κύριος. Σάν πιστός και φρόνιμος οικονόμος, δίνει έγκαιρα τροφή σ' όσους χρειάζονται, στόν καιρό των άναγκών και θλίψεων. Γίνεται έπιθυμητός στους φίλους του, φοβερός και ποθητός φαίνεται σ' όσους τόν πλησιάζουν, κι όχι μόνο σ' όσους είναι κοντά, αλλά και σ' εκείνους πού είναι μακριά και σέ πολλούς παρουσιάστηκε, όδηγώντας τους προς τό πνευματικό τους συμφέρον. Κι έπιτελεί μεγάλα και παράδοξα και ύπερφυσικά θαύματα, στόν ουρανό όσο και στή γη, κατά τρόπο πού νά προκαλεί κατάπληξη σέ όσους τά άκούν και τά σκέφτονται. Γιατί τότε γνωρίζουν τή δύναμη και τήν ενεργεία του, και μέ τά θαύματα φαίνεται πόσο μεγάλος και ποθητός είναι. Και γι' αυτόν χαιρείται όλη ή νήσος της Κύπρου, έχοντας τέτοιο μεγάλο προστάτη και βοηθό, θερμό άντιλήπτορα και ύπερασπιστή, θεραπευτή των ψυχών και των σωμάτων. Γιατί όπως και πριν τήν κοίμησή του, ένώ ζούσε ακόμα, ήταν ελεήμονας και φιλόξενος και κηδεμόνας και ευεργέτης, έτσι και τώρα αναδεικνύεται για όλους χαρίζοντας σ' όλους μας τόν θείο του ναό σάν άλλο παράδεισο.

Ή μνήμη του τιμάται στις 4 Οκτωβρίου.

(άπόσπασμα από τό βιβλίο, «Άγιος 'Ιωάννης Λαμπαδιστής» 'Ιερής Μητροπόλεως Μόρφου, εκδ. Θεομόρφου)

Οι Κύπριοι στὸν Ἑλληνοϊταλικὸ πόλεμο

τοῦ Δρος Πέτρου Παπαπολυβίου

Ο ἀριθμὸς τῶν Κυπρίων πού κατατάχθηκαν στὸν ἑλληνικὸ στρατὸ τὸ 1940 - 1941 δέν μπορεῖ νὰ ὑπολογιστεῖ ἀκριβῶς. Ἡ προσωπικὴ μας ἐκτίμηση εἶναι ὅτι μαζὶ μὲ τοὺς φοιτητὲς - ἐθελοντὲς προσεγγίζουν τοὺς 200.

Οἱ περισσότεροι, μόνιμοι κάτοικοι Ἑλλάδας ἢ Ἑλληνες ὑπήκοοι, κατατάχθηκαν μεμονωμένα, ἐνῶ μίαν ἄλλη ὁμάδα ἀποτελοῦσαν οἱ ἀξιωματικοὶ κυπριακῆς καταγωγῆς. Οἱ Κύπριοι πού κατάφεραν νὰ ξεπεράσουν τίς δυσκολίες τοῦ ταξιδιοῦ ἀπὸ τὸ νησὶ τους, στίς ἐπικίνδυνες συνθήκες τοῦ πολέμου, καὶ νὰ φτάσουν, μέσφ Αἰγύπτου ἢ Τουρκίας, στήν Ἀθήνα, γιά νὰ καταταχθοῦν, ἦταν ἐλάχιστοι καὶ οἱ προσωπικὲς τους ἱστορίες δείχνουν τὸ πατριωτικὸ τους πάθος. Οἱ περιπτώσεις τῶν Εὐαγγέλου Λ. Λουϊζου, ἀπὸ τὴν Ἀμμόχωστο, τοῦ γιατροῦ Θεόδωρου Μαρσέλλου, ἀπὸ τὴ Λάρνακα καὶ τοῦ Δημήτρη Μαννούρη, ἀμαξῶ ἀπὸ τὴν Ἀκανθοῦ, εἶναι οἱ πῶ χαρακτηριστικὲς:

Ὁ πρῶτος, γόνος μεγάλης οἰκογένειας τῆς Ἀμμοχώστου, ἔφεδρος ἀξιωματικὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ κατοπινὸς ξεναγὸς στήν Κύπρο τοῦ Γιώργου Σεφέρη, σύμφωνα μὲ τὴν ἱστορία-θρύλο, μετὰ τὴν κατάταξή του, στά τέλη Νοεμβρίου 1940, πήρε ταξὶ καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν ἐμβρόντητο ὁδηγὸ νὰ τὸν ὀδηγήσει ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη στή μονάδα του στό μέτωπο... Ὁ Μαρσέλλος ἔφτασε κι αὐτὸς στήν Ἀθήνα μὲ τὴ γυναίκα του, μέσφ Τουρκίας. Ὑστερα ἀπὸ τὴν κατάρρευση τοῦ μετώπου καὶ ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκε γιά

ἀρκετοὺς μῆνες στήν πρωτεύουσα, κατέληξε στή Ζαγορὰ τοῦ Πηλίου, ἀπὸ ὅπου βγήκε στό βουνό, στό 54ο Σύνταγμα τοῦ ΕΛΑΣ. Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὸν πόλεμο ἐκδόθηκε τὸ βιβλίο του «Χρυσὰ Βουνά. Τὸ βιβλίο τοῦ ἀντάρτη» (Κύπρος: Λαϊκὴ Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία, 1947), ὅπου περιγράφονται οἱ ἐμπειρίες του ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ἀντάρτικο. Τέλος, ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς Δ. Μαννούρης, 63 χρόνων κατὰ τὸ 1940, εἶχε μίαν ἐντυπωσιακὴ στρατιωτικὴ προϊστορία, ἀφοῦ εἶχε καταταχθεῖ ἐθελοντικὰ στὸν πόλεμο τοῦ 1897, στοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους, στὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ στή Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία!

Ἀπὸ τοὺς Κύπριους φοιτητὲς τῆς Ἀθήνας, οἱ περισσότεροι κατατάχθηκαν στίς 8 Δεκεμβρίου 1940. Ξεχώριζε ἀνάμεσά τους ὁ ἀπόφοιτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ροδίων Π. Γεωργιάδης, πού ἔχασε τὴ ζωὴ του, ὅπως καὶ ὁ ἀδελφὸς του Μιλτιάδης, στίς ναζιστικὲς φυλακὲς τῆς Γερμανίας, καταδικασμένος γιά ἀντιστασιακὴ δράση στήν Ἀθήνα. Δύο φοιτητὲς τῆς Ἱατρικῆς ἀπὸ τὴν Ἀμμόχωστο, ὁ Βαρνάβας Σιερίφης καὶ ὁ Λουκῆς Λιασίδης ζήτησαν νὰ πολεμήσουν, ἀντὶ νὰ τοὺς ἀνατεθοῦν ἱατρικὰ καθήκοντα, καὶ τραυματίστηκαν στίς μάχες τῶν ὑψωμάτων τοῦ Τεπελενίου. Ὁ πρῶτος ἀπεβίωσε σὲ νοσοκομεῖο τοῦ Μεσολογγίου, καὶ ὁ δεῦτερος ἀργότερα, τὸ 1942, σὲ νοσοκομεῖο τῆς Ἀθήνας. Ἕνας πέμπτος ἐθελοντὴς ἀπὸ τὴν κυπριακὴ φοιτητικὴ ὁμάδα, ὁ Λεμεσιανὸς Ἀνδρέας Δρουσιώτης, συνέχισε τὴ δράση του καὶ στήν Ἀντίσταση, ἀπὸ τίς γραμμὲς

του ΕΛΑΣ, και σκοτώθηκε πολεμώντας στην Πιερία, στις 19 Οκτωβρίου 1944.

Κύπριοι αιχμάλωτοι στην Ελλάδα

Κύπριοι στρατιώτες βρέθηκαν στην Ελλάδα το 1940 - 1941 με το «Κυπριακό Σύνταγμα», του βρετανικού στρατού. Οί βρετανικοί υπολογισμοί ανέβαζαν τις συμμαχικές απώλειες στην Ελλάδα σε περισσότερους από 15.000 άνδρες (πεσόντες, αιχμαλώτους και «άγνωστούς», των οποίων η τύχη δεν είχε εξακριβωθεί).

Αν και ελάχιστοι Κύπριοι ένεπλάκησαν σε μάχη κατά την υποχώρηση, εντούτοις, οι απώλειες του «Κυπριακού Συντάγματος» στην ελληνική εκστρατεία ήταν τεράστιες, αφού οι πρώτοι επίσημοι υπολογισμοί (Οκτώβριος 1941) τις ανέβαζαν σε 2.256 άνδρες: Πέντε νεκρούς, δύο τραυματίες, 1.426 «έλλείποντες» και 823 αιχμαλώτους. Έκατοντάδες Κύπριοι εγκαταλείφθηκαν σε διάφορα πελοποννησιακά λιμάνια και όρμους κατά την εκκένωση, τις τελευταίες μέρες του Απριλίου 1941 και συνελήφθησαν ομαδικά από τους Γερμανούς (κυρίως στην Καλαμάτα), ενώ ανάλογες σκηνές επαναλήφθηκαν στην Κρήτη (Οί μαρτυρίες των Κυπρίων έθελοντών συγκλίνουν ότι «συμπωματικά» στα πολεμικά πλοία επιβιβάζονταν κατά προτεραιότητα Βρετανοί, Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιώτες).

Οί Κύπριοι αιχμάλωτοι πού συνελήφθησαν στην Ελλάδα υπολογίζονται σε 2.000. Ένας μεγάλος αριθμός αξιωματικών και όπλιτών, όλων των εθνικοτήτων του εκστρατευτικού σώματος, πού είχαν αποκοπεί στην Ελλάδα, δεν συνελήφθηκε ή δεν παραδόθηκε, είτε από διάθεση αντίστασης είτε τυχαία, καθώς πολλές διάσπαρτες ομάδες συμμάχων δεν είχαν έντοπιστεί από τὰ προελαύνοντα ναζιστικά στρατεύματα.

Ειδικά οί Κύπριοι αιχμάλωτοι, οί οποίοι σχεδόν στό σύνολό τους μιλούσαν την ελληνική γλώσσα, αφού ήταν ελάχιστοι οί Τουρκοκύπριοι στρατιώτες πού δεν μπορούσαν νά συνεννοηθούν στα ελληνικά, είχαν ένα τεράστιο πλεονέκτημα, καθώς οί Γερμανοίταλοι ήταν αδύνατο νά διακρίνουν τις

άκουστικές διαφορές της κυπριακής ιδιωματικής προφοράς.

Επίσης, σε αντίθεση με τούς Βρετανούς ή τούς Αυστραλούς και Νεοζηλανδούς συναδέλφους τους, ή μεγάλη μάζα τών Κυπρίων στρατιωτών ήταν μελαχρινοί. Για πρώτη φορά, στην ως τότε στρατιωτική τους θητεία, τὸ χρώμα τού δέρματός τους, τούς έφερε σε πλεονεκτική θέση. Όσοι, μέσα στή χαώδη κατάσταση τών πρώτων ωρών τής μαζικής σύλληψης χιλιάδων ανδρών από πολύ λιγότερους Γερμανούς στρατιώτες στην Καλαμάτα, κατάφεραν ή σκέφτηκαν νά απαλλαγούν από τή στολή τού «Κυπριακού Συντάγματος» και τήν αντικατέστησαν με τήν ελληνική στρατιωτική στολή ή εξασφάλισαν πολιτική ένδυμασία ή έστω ένα ελληνικό δίκωχο, μπορούσαν νά μπεινοβγαίνουν σχεδόν ανενόχλητοι στό στρατόπεδο κράτησης αιχμαλώτων, ή άπλως δήλωναν Έλληνες φαντάροι και αφήνονταν ελεύθεροι. Άρκετες δραπετεύσεις έγιναν, επίσης, τις πρώτες ήμέρες και από τήν Κόρινθο, όπου μεταφέρθηκαν οί Κύπριοι και οί άλλοι συλληφθέντες στην Πελοπόννησο. Σύντομα, βέβαια, ή φρούρηση τών στρατοπέδων - κρατητηρίων έγινε αύστηρότερη, σε συνδυασμό με τήν όριστική καταμέτρηση και καταγραφή τών συλληφθέντων. Όμως οί άποδράσεις συνεχίστηκαν και τις επόμενες εβδομάδες, όταν οί αιχμάλωτοι μεταφέρθηκαν στή Θεσσαλονίκη. Πολλές άποδράσεις έγιναν από τὸ τρένο ή τὰ στρατόπεδα τής μακεδονικής πρωτεύουσας (από τὸν «Παύλο Μελά» απέδρασαν 80-90 Κύπριοι), είτε, τέλος, από τὰ νοσοκομεία νοσηλείας τών τραυματιών αιχμαλώτων. Έτσι, εκτός από τούς 100 Κυπρίους στρατιώτες πού σκοτώθηκαν στην Ελλάδα αυτή τήν περίοδο, μερικές εκατοντάδες συμπατριώτες μας έζησαν τήν Κατοχή ως κυνηγημένοι σύμμαχοι φυγάδες, φιλοξενούμενοι και ευεργετημένοι από τὸν ελληνικό λαό, ζώντας μυθιστορηματικές προσωπικές ιστορίες αντίστασης, αλλά προπάντων άλληλεγγύης και συντροφικότητας στα χρόνια τού πολέμου.

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ (1918-1937)

Τά Ὀκτωβριανά:

Οί σχέσεις Κυβερνήσεως καί Κυπριακοῦ λαοῦ ὀξύνοντο συνεχῶς. Ἐν τούτοις, παρὰ τίς πιέσεις τοῦ λαοῦ νά παραιτηθοῦν οἱ Ἕλληνες βουλευτές ἀπό τό Νομοθετικό, ὁ Νικόδημος Μυλωνάς ὑποστήριξε ἔντονα τό ἀντίθετο: ὅτι δέν ἔπρεπε νά παραιτηθοῦν (σέ ἀντίθεση μέ τόν Κυρηνεΐας Μακάριο Μυριανθέα πού ὑποστήριζε παραίτησή τους), γιά νά μήν ἐπαναληφθῆ ἡ περίπτωση τῶν «ἐπταδικῶν» τοῦ 1921-5 πού τόσο ζήμωσαν τόν τόπο. Τήν ἀποψή του αὐτή γιά μή παραίτηση τῶν βουλευτῶν ὑποστήριξε καί σέ σειρά πολιτικῶν ἄρθρων του στήν ἐβδομαδιαία ἐφημερίδα τῆς Λάρνακος Νέα Ἰσότης, τήν ὁποία ἐξέδιδε μέσω τοῦ γαμβροῦ του Δ. Θεοχάρους ἀπό τίς 5 Σεπτεμβρίου 1931.

Ἡ αὐξανόμενη ὀργή τοῦ λαοῦ ὅμως ἔκαμε τελικά τό ποτήρι νά ξεχειλίσει, καί τόν Νικόδημο Μυλωνά νά ἀλλάξει ἀπότομα στάση καί νά δώσει πρῶτος τό σύνθημα γιά ἀνένδοτο ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἀποικιοκρατικῆς Κυβέρνησης. Συγκεκριμένα, στίς 17 Ὀκτωβρίου 1931, ἐντελῶς ἀπροσδόκητα, ὑπέβαλε τήν παραίτησή του ἀπό τό Νομοθετικό Συμβούλιο καί ἐξέδωσε ἐπαναστατικό διάγγελμα πρὸς τόν Κυπριακό λαό, ἡμ. 17 Ὀκτωβρίου 1931, τό ὁποῖο κυκλοφόρησε τό πρωί τῆς Κυριακῆς 18 Ὀκτωβρίου, μέ τό ὁποῖο καλοῦσε τό λαό σέ ἀνένδοτο ἀγῶνα γιά τήν ἔνωση τῆς Κύπρου μέ τήν Ἑλλάδα καί σέ ἀνυπακοή στούς νόμους τῆς ξενικῆς κατοχῆς.

Στήν ἐπιστολή τῆς παραίτησεώς του πρὸς τόν Κυβερνήτη Sir Ronald Storss, ἀφοῦ ἀνέλυσε τούς λόγους γιά τούς ὁποίους θέλησε νά παραιτηθῆ, κατέληγε :

«... Πρὸ τῆς καταστάσεως αὐτῆς τό καθήκον μου ὡς θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ὑποδοῦλου Κυπριακοῦ λαοῦ ἐκφεύγει πλέον τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ ψευδοκοινοβουλευτικοῦ κατασκευάσματος, ἐντός τοῦ ὁποῖου ἡ ἔννομος ἀντίδρασις τῶν λαϊκῶν ἀντιπροσώπων καταπνίγεται ὑπὸ τῆς νόθου πλειοψηφίας καί τῶν τυραννικῶν βασιλικῶν διαταγμάτων τοῦ Λονδίνου. Ὡς βουλευτῆς ὠρκίσθη κατ' ἀνάγκην πίστιν πρὸς τόν βασιλέα Γεώργιον· ὡς Ἱεράρχης καί ἐθνικός ἡγέτης εἶμαι σήμερον ὑποχρεωμένος νά συστήσω εἰς τούς βίαια Κυπρίους ὑπηκόους του τήν ἀνυπακοήν τήν ὑπαγορευμένην ὑπὸ τῶν πληττομένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας. Θά εἶναι καθήκον μου ἀπό τοῦδε καί εἰς τό ἐξῆς νά ἐξέροχμαι παντοῦ καί νά καλῶ τούς συμπατριώτας μου εἰς τήν ἔννομον ἀντίστασιν κατὰ ἀρχῶν παρανόμων καί νόμων ἀνόμων...».

Στό διάγγελμά του πρὸς τόν Κυπριακό λαό, ἔλεγε τά ἐξῆς:

«Ἕλληνες ἀδελφοί

»Πενήντα καί τρία χρόνια Ἀγγλικῆς κατοχῆς ἔπεισαν ὅλους καί διεπίστωσαν περιτράνω:

α. ὅτι οἱ δούλοι λαοί δέν ἐλευθεροῦνται μέ τās ἰκεσίας καί παρακλήσεις καί τās ἐκκλήσεις πρὸς τὰ αἰσθήματα τῶν τυράννων.

β. ὅτι ἡ ἀπάντησις τῶν τελευταίων εἶναι ἡ περιφρόνησις πρὸς τούς ἰκετεύοντας εὐτελεῖς δούλους καί ἡ ἀποθράσυνσις των.

γ. ὅτι ἡ μόνη σωτηρία μας ἀπό πάσης ἀποψεως εἶναι ἡ ἐθνική ἀπολύτρωσις καί ὅτι οἱ ξένοι εἶναι ἐδῶ διὰ νά θεραπεύσουν τὰ γενικά καί εἰδικά συμφέροντά των μέ κατάνημα βέβαιον τήν ἠθικὴν καί ὑλικὴν μας ἐξαθλίωσιν.

»Διὰ ταῦτα, μέ τό βλέμμα ὑψωμένον σταθερῶς πρὸς τόν φωτεινόν ἀστέρα Νέας

Βηθλεέμ του ἔθνικοῦ Σωτηρίου, ἕνα δρόμον ἔχομεν καί μόνον νά βαδίσωμεν, τόν δρόμον πού εἶναι στενός καί τεθλιμμένος μέν, ἀλλ' ὁδηγεῖ πρὸς τήν Σωτηρίαν. Νά ὑψώσωμεν ὑπὸ τό φῶς τῆς ἡμέρας τήν σημαίαν τῆς Ἐνώσεως καί μέσα εἰς τὰς καμίνους τῶν συνεχῶν προσπαθειῶν συσπειρωμένοι γύρω τῆς, ὁμονοοῦντες καί λησιμονοῦντες τὰς διχονοίας, μέ πᾶσαν θυσίαν καί μέ πᾶν μέσον νά ἐπιδιώξωμεν τήν ἐθνικήν μας λύτρωσιν διὰ τῆς μετὰ τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος Ἐνώσεως μας.

»Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, προστάτου τοῦ Δικαίου, τῆς Ἠθικῆς καί τῆς Ἐλευθερίας, ἀγαθῶν ὑβριζομένων ἀπό τόν ξένον τύραννον, ἐν ὀνόματι τῆς αἰωνίας ιδέας τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, πειθαρχήσωμεν πρὸς τήν Φωνήν-Νόμον, Φωνήν-Πρόσταγμα, πού καταβαίνει ἀπό τό Σινά τῶν ἐθνικῶν νομοδοσιῶν.

»Πειθαρχήσωμεν πιστεύοντες πρὸς τόν θρίαμβον τοῦ Δικαίου ὑπέρ τήν βίαν. Τί καί ἂν οἱ ξένοι τύραννοι στηρίζονται ἐπὶ κολοσσῶν κτηνώδους βίας καί ἰσχύος;

Πρὸς τήν βίαν ἅς ἀντιτάξωμεν τό δίκαιόν μας, πού θά θριαμβεύσῃ εἰς τό τέλος, μάλιστα ὅταν ἐμπνέεται μέ ὅλην τήν δύναμιν τῆς ψυχῆς. Πρὸς τήν κτηνώδη βίαν ἅς ἀνταχθῶν τὰ ἀδάμαστα ὄπλα τῆς ψυχῆς, τὰ ἐμπνεόμενα καί κραταιούμενα ἀπό τήν χαλυβδίνην ἰσχύν τῶν ἀδουλώτων πίστεων, πού ξεύρουν καί δύνανται πάντα νά νικοῦν, νά κινοῦν καί τὰ ἀσάλευτα ὄρη τῶν ἀκατορθῶτων.

»Πειθαρχήσωμεν πρὸς τήν Φωνήν αὐτήν, πού εἶναι ἡ Φωνή τῆς Πατρίδος, εἶναι ἡ Φωνή πού ἀναβαίνει ἀπό τοὺς τάφους ἐκείνων, ὅσοι ἐπὶ αἰῶνας ἔσπειραν τὰ ὀστά των εἰς τοὺς κόλπους τῆς Κυπριακῆς γῆς, χωρὶς ἡ πραγμάτωσις τῶν πόθων καί

ὀνείρων των διὰ μίαν ἐθνικήν λύτρωσιν νά γλυκάνει τὰς ἀθλίας ἡμέρας τῆς πολυστενάκτου ζωῆς των. Πολῖται ψυχικῶς τῆς ἐλευθερίας Ἑλληνικῆς Πατρίδος, προδίδομεν ἐκείνους πειθαρχοῦντες πρὸς τοὺς νόμους καί προστάγματα τοῦ Ξένου Δυνάστου, πρὸς τόν ὅποιον καί πρὸς τοὺς ἀνόμους νόμους του οὐδεμίαν ὑπακοήν χρεωστοῦμεν. Ἀντιτάξωμεν, λοιπόν, ἀνυπακοήν πρὸς τὰς ἀδίκους καί αὐθαιρέτους θελήσεις του, καί καταβάλωμεν κάθε προσπάθειαν διὰ νά λείψῃ ἀπὸ τόν τόπο μας, πρὸς ἐξαγνισμόν του, τό ἄγος καί ὄνειδος τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, πού λέγεται Ἀγγλική κατοχή καί Διοίκησις τῆς Κύπρου.

»Εἶπον ὅτι ὁ δρόμος οὗτος εἶναι στενός καί τεθλιμμένος καί ὁδηγεῖ διὰ τῶν θυσιῶν πρὸς τήν σωτηρίαν τῆς ἀπολυτρώσεως. Τέκνα τῆς φυλῆς πού ἔστησε δίπλα ἀπὸ τοὺς θριάμβους τῶν ἡρωισμῶν τὰ ὀλοκαυτώματα τοῦ Μεσολογγίου καί τοῦ Ἀρκαδίου, ἅς μὴ ἀνακόψωμεν τόν δρόμον, ὅστις μόνος ὁδηγεῖ πρὸς τὰς τραχείας κορυφάς

τῆς ἐπιτυχίας τῆς νίκης.

»Ἐμπρὸς ὅλοι, καί μάλιστα οἱ νέοι ἅς γίνουν ἡ πρωτοπορεία τοῦ ἀγῶνος. Ἄς δείξουν ὅτι δέν εἶναι μόνον νέοι τό σῶμα, ἀλλὰ καί τήν ψυχὴν ἔχουν νεάζουσιν καί ὁρμῶσαν πρὸς τὰς σκληρὰς ἐπιδιώξεις καί τοὺς τραχεῖς ἀγῶνας διὰ μίαν ἐλευθέραν Πατρίδα, διὰ μίαν εὐτυχή αὐρίον, ἡ ὁποία τοὺς ἀνήκει περισσότερο ἢ εἰς ἡμᾶς.

»Ἐμπρὸς καί ὁ Θεός, πού δέν ἔπλασε τοὺς λαοὺς του καί τὰ πλάσματά του νά εἶναι δούλοι τῶν ἄλλων λαῶν, εἶναι μαζί μας.

»17^η Ὀκτωβρίου 1931.

Ο ΚΙΤΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ»

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσού κ. Ἀθανασίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Αρχαγγέλων Γαβριήλ καί Μιχαήλ τοῦ κατασκηνωτικοῦ χώρου τῆς Μητροπόλεως στόν Σαϊττά.

ΤΕΤΑΡΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν Ἱερά Μονή Μαχαιρά, πρός τιμή τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Κυριακῆς τῆς κοινότητας Ἀγροῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Προφήτη Ἡλία τῆς κοινότητας Ἀγριδιῶν.

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ στήν Κόνιτσα, μετά τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου, Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέου καί Κονίτσης κ. Ἀνδρέου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΤΡΙΤΗ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Μαρίνας Καψάλου.

ΠΕΜΠΤΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτη Ἡλία Ποταμοῦ Γερμασόγειας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτη Ἡλία τῆς κοινότητας Συκόπετρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου τῆς κοινότητας Κυπερούνας.

ΤΡΙΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης τῆς κοινότητας Ἁγίου Τύχωνα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 25 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό ιερό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στήν περιοχή Κουκάς.

ΠΕΜΠΤΗ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λει-

τουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Ἐπισκοπῆς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Παντελεήμονος τῆς κοινότητας Κυβίδων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητας Χανδριῶν.

ΤΡΙΤΗ 31 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τή διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Κουκά.

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα καί Ὁσίας Φωτεινῆς τοῦ Συνοικισμοῦ Κολοσσίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητας Μανδριῶν.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Λιμνατίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Σανίδας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου τῆς κοινότητας Ἁγίου Παύλου, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροθέτησε σέ πρωτοπρεσβύτερο τόν π. Θεόδωρο Ὀπρίκα.

ΤΡΙΤΗ 14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητας Τριμίκλινης.

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης τῆς κοινότητας Πάνω Πλατρῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητας Ποταμίτισσας.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπε-

ἑξαμήνου Ἰουλίου - Δεκεμβρίου

ρινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ρηγίνου καί Ὁρέστου τῆς κοινότητος Φασούλας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ιερά μονή Συμβούλου Χριστοῦ.

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερά μονή Παναγίας Τρικουκκιάς.

ΠΕΜΠΤΗ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλων Γαβριήλ καί Μιχαήλ τοῦ κατασκηνωτικοῦ χώρου τῆς Μητροπόλεως στόν Σαϊττά.

ΔΕΥΤΕΡΑ 27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερά μονή Παναγίας Μαχαιρᾶ.

ΤΡΙΤΗ 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Δυμῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Βουνίου.

ΠΕΜΠΤΗ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Ζώνης Ἀπαισιᾶς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Μάμαντος Τραχωνίου.

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητος Ἁγίου Ἰωάννου Πιτσιλιάς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Ἰαματικῆς τῆς κοινότητος Ἀρακαπᾶ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλειτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίας Μαρίνας τῆς κοινότητος Ἀναλιόνα, προϊσταμένου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος ἤγε τά ὀνομαστήριά του, καί συλλειτουργούντων τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Βόστρων κ. Τιμοθέου καί τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας κ. Βασιλείου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλειτουργο στόν ιερό ναό τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί Πάντων τῶν ἐν τῇ Ρωσικῇ γῇ διαλαμψάντων Ἁγίων στό Ἐπισκοπεῖο, προϊσταμένου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα, ὁ ὁποῖος ἤγε τά ὀνομαστήριά του, καί συλλειτουργούντων τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Κιτίου κ. Χρυσοστόμου, Κύκκου καί Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου, Βόστρων κ. Τιμοθέου καί Κορίνθου κ. Διονυσίου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀρσινόης κ. Νεκταρίου καί Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

ΠΕΜΠΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμειδιῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητος Ἀκρωτηρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Ἁγίου Θεοδώρου Πιτσιλιάς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν πανηγυρίζουσα Ἱερά Μονή Ἁγίου Ἡρακλειδίου συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλειτουργο στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Φανερωμένης Λευκάδος συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμωτάτων Μητροπολιτῶν Προικοννήσου κ. Ἰωσήφ, Καλα-

μαριάς κ. Ίουστίνου, Λευκάδος κ. Θεοφίλου καί Κεφαλληνίας κ. Δημητρίου καί κήρυξε τόν θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς κοινότητας Πέρα Πεδίου, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροθέτησε σέ οἰκονόμο τόν π. Ἰωάννη Ἡροδότου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Συνοικισμοῦ Μακαρίου Γ'.

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλειτουργο μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Πατανάσσης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίας Νάπας. Κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στό ιερό μετόχιον τῆς Ἁγίας Μαρίνας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Ἀμρουῶς, τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ ἐν λόγω ιεροῦ ναοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδιστοῦ τῆς κοινότητας Πελενδρίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἑρμογένους τῆς κοινότητας Ἐπισκοπῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμωτάτων Μητροπολιτῶν Βόστρων κ. Τιμοθέου καί Καλύμνου κ. Παΐσιου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Στρατονικείας κ. Στεφάνου καί Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ ἐν λόγω ιεροῦ ναοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλειτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα, προΐσταμένου τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Καλύμνου κ. Παΐσιου καί συλλειτουργούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Στρατονικείας κ. Στεφάνου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας ἐπί τῆ μνήμη πάντων τῶν ἐν Λεμεσῶ διαλαμπάντων Ἁγίων, στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Πατανάσσης Καθολικῆς, συλλειτουργούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου

Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Θεράποντος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Πατανάσσης Καθολικῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν Ἱερά Βασιλική Μονή Παναγίας Μαχαιρά, συλλειτουργούντων τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Λήδρας κ. Ἐπιφανίου καί Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Λουκά, Ἁγίας Μαρίνας καί Ἁγίου Θύρσου τοῦ Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου στόν ιερό ναό Ἁγίου Δημητρίου Μπραχαμίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλειτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίου Δημητρίου Μπραχαμίου, συλλειτουργούντος τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσσης κ. Ἱερωνύμου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα τοῦ συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Ἀμασσοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Παρεκκλησιᾶς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πατριαρχικό Συλλειτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰωάννου καί συλλειτουργούντων τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ. Μωϋσέως, Σελευκείας κ. Ἐφραίμ καί Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Πολυαρχιερατικοῦ ἔσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, πολιούχου τῆς Λεμεσοῦ, χοροστατούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νταράγιας κ. Μωϋσέως καί συγχοροστατούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νι-

κολάου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πατριαρχικό Συλλείτουργο στόν ιερό ναό Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰωάννου καί συλλειτουργούντων τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ.Μωϋσέως, Σελευκείας κ. Ἐφραΐμ καί Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ διάκονο τόν κ. Νικόλαο Ἰωάννου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Σφαλαγγιωτίσσης.

ΤΡΙΤΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσελευούσης τῆς κοινότητας Φοινικαριῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσαΐφυλιωτίσσης.

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας εἰς μνήμην τοῦ Ὁσίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ, στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη.

ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης στήν Ἱερά μονή Παναγίας Ἀμροῦς, συγχοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Αἰκατερίνης στήν Ἱερά Μονή Παναγίας Ἀμροῦς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λινόπετρας.

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γειτονιάς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερό ναό Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, συλλειτουργούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λίντας (Λευκορωσία) κ. Πορφυρίου

ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν

πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουϊνέας κ. Γεωργίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Σάββα Ὑψωνα.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Νικολάου Δροσιάς Λάρνακος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερό Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας, συλλειτουργούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίας Τριάδος Λεμεσοῦ.

ΤΡΙΤΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Σπυρίδωνος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Ἐλευθερίου Λεμεσοῦ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Ἐλευθερίου στήν κοινότητα Μουταγιακάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερό ναό Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος συλλειτουργούντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσαΐφυλιωτίσσης γιά τά πενήντα χρόνια λειτουργίας τοῦ ναοῦ, συλλειτουργούντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριμυθούντος κ. Βαρνάβα.

ΤΡΙΤΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως στήν κοινότητα Ἀσωμάτου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀγίου Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος Λεμεσοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Πολυαρχιερατικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Ἀγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, ἐπί τοῖς ὀνομαστηρίοις τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κωνσταντίας καί Ἀμμοχώστου κ. Βασιλείου.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Αναργύρων στό Μέλαθρον Ἀγωνιστῶν Ε.Ο.Κ.Α. τῆς κοινότητας Παλώδιας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ: Συμμετέσχε στήν τέλεση τῶν ἐγκαινίων κατά τή διάρκεια Ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ στόν ἱερό ναό τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Ὀλιτόκοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κένυας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναϊρόμπι κ. Μακαρίου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΙΟΥΛΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλειτουργοῦ στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Λουκά Μερου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κένυας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναϊρόμπι κ. Μακαρίου καί συλλειτουργοῦντων τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νιέρι κ. Νεοφύτου καί Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλειτουργοῦ στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου τῆς Ἐπισκοπῆς Νιέρι μετά τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νιέρι κ. Νεοφύτου καί Λήδρας κ. Ἐπιφανίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίνας τῆς κοινότητας Ἐππαγώνιας.

ΤΡΙΤΗ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίνας τῆς κοινότητας Καλοῦ Χωρίου.

ΠΕΜΠΤΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Προφήτη Ἡλία τῆς κοινότητας Συκόπετρας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Προφήτη Ἡλία Ποταμοῦ Γερμασόγει-

ας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων στόν κατασκηνωτικό χώρο τῆς Μητροπόλεως στόν Σαϊπτά.

ΤΡΙΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ἄννης τῆς κοινότητας Σπιταλίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 25 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Ἄννης Μέσα Γειτονιάς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.

ΠΕΜΠΤΗ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Κάτω Ἀμιάντου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος στό Παλαιό Νοσοκομεῖο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Παντελεήμονος τῆς κοινότητας Κυβίδων.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων στόν κατασκηνωτικό χώρο τῆς Μητροπόλεως στόν Σαϊπτά.

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Κουκάς.

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό

ἑξαμήνου Ἰουλίου - Δεκεμβρίου

ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα καί Ὁσίας Φωτεινῆς συνοικισμοῦ Κολοσσίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἐπικτήτου τῆς κοινότητας Μονῆς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητας Σωτήρας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητας Κάτω Μύλου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγ. Φωτίου καί Ἀνικήτου τῆς κοινότητας Ἐπαγώνιας.

ΤΡΙΤΗ 14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Φανερωμένης τῆς κοινότητας Πάνω Πλατρῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Πυργώτισσας τῆς κοινότητας Πύργου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Δημητρίου τοῦ συνοικισμοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀχερίτου τῆς κοινότητας Βρυσούλων.

ΤΡΙΤΗ 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Λουβαρά.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Ἄγρου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης τῆς κοινότητας Μονῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ

στόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιώτισσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τόν Ἅγιο Τύχωνα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Ἀκρωτηρίου.

ΠΕΜΠΤΗ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό παρεκκλήσιο Ἁγίου Εὐσταθίου τῆς κοινότητας Πραστειοῦ Κελλακίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Βουνίου.

ΠΕΜΠΤΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητας Κελλακίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε στήν τέλεση τῶν ἐγκαινίων κατά τή διάρκεια Ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου καί συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λέρου καί Καλύμνου κ. Παΐσιου, Βόστρων κ. Τιμοθέου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Στρατονικείας κ. Στεφάνου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιῶν.

ΤΡΙΤΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίων Ἀνδρονίκου καί Ἀθανασίας.

ΠΕΜΠΤΗ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἐπικτήτου τῆς κοινότητας Μονῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Θεράποντος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Λουκά τῆς κοινότητας Κολοσσίου.

ΠΕΜΠΤΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Λουκά τῆς κοινότητας Κολοσσίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητας Κοιλανίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Ἁγίου Νικολάου.

ΠΕΜΠΤΗ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Δημητρίου τῆς κοινότητας Βάσας Κελλακίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Δημητρίου τῆς κοινότητας Συκόπετρας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ καί ἀκολούθως προέστη τῆς Δοξολογίας μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου τοῦ ἔπους τοῦ 1940.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίου Δημητριανοῦ τῆς κοινότητας Ἀκρωτηρίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε

κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Παρεκκλησιάς.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Πελενδρίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καλπαδόκου τῆς κοινότητας Κυπερούνας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίων Παΐσιου τοῦ Ἁγορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καλπαδόκου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Μηνᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πατριαρχικό Συλλεΐτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίου Ἰγνατίου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰωάννη καί συλλειτουργούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου, καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ. Μωϋσέως καί Σελευκείας κ. Ἐφραίμ.

Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου Ἁγίου τῆς Λεμεσοῦ, μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νταράγιας κ. Μωϋσέως καί τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πατριαρχικό Συλλεΐτουργο στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου Ἁγίου τῆς Λεμεσοῦ, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰωάννη καί συλλειτουργούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου, καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ. Μωϋσέως καί Σελευκείας κ. Ἐφραίμ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσης τής κοινότητας Φοινικαριών.

ΤΡΙΤΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας τής κοινότητας Άγρου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσης τής κοινότητας Πραστειού Κελλακίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άγίου Γεωργίου τής κοινότητας Κελλακίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Στυλιανού Λινόπετρας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Άγίου Φιλουμένου Πάνω Πολεμιδιών.

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέου Χαράκη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέου Μέσα Γειτονιάς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Ύποδέχθηκε τό πιστό αντίγραφο τής Παναγίας Γοργοϋπηκού και ακολουθώς χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν ιερό ναό Άγίου Κοσμά του Αιτωλού.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Αποστόλων Πέτρου και Παύλου και Άγίου Άρτεμίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Άγίας Βαρβάρας τής κοινότητας Άγίου Τύχωνος.

ΤΡΙΤΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Σάββα Ύψωνα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιών.

ΠΕΜΠΤΗ 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τήν ημέρα αυτή, ημέρα κατά τήν όποία ό Θεοφιλέστατος Ήπίσκοπος Αμαθούντος κ. Νικόλαος άγει τά όνομαστήριά του, προεξήρχε Άρχιερατικού Συλλείτουργου που τέλεστηκε στόν ιερό ναό Άγίου Νικολάου Λεμεσού, συλλειτουργούντος του Θεοφιλεστάτου Ήπισκόπου Λήδρας κ Ήπιφανίου. Ακολουθώς δέχθηκε στόν Μητροπολιτικό Οίκο τίς ευχές των έπισήμων, των Άρχων τής πόλης και πλήθους πιστών.

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίας Άννης τής κοινότητας Σπιταλίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ τής κοινότητας Παρεκκλησιάς.

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Σπυρίδωνα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Ήλευθερίου τής κοινότητας Μουτταγιάκας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίου Ήλευθερίου Λεμεσού.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιών.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άγίου Τύχωνος τής όμώνυμης κοινότητας.

ΤΡΙΤΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής.

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Άγίου Ίωσήφ του Μνήστορος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ἐορτάστηκε πανηγυρικά καὶ μὲ λαμπρότητα τὸ Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ, ἡ κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στὴ Μητροπολιτικὴ μας περιφέρεια. Τὴν παραμονὴ τῆς εορτῆς ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας Ἐλεούσης στὴν Τριμίκλινη. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἐσπερινοῦ στὸν ἱερὸ

ναὸ Παναγίας Φανερωμένης στὶς Πάνω Πλάτρες. Τὴν κυριώνυμο ἡμέρα, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας Φανερωμένης στὶς Πάνω Πλάτρες, ἐνῶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας Πυργώτισσας στὴν κοινότητα Πύργου.

Τελέστηκε καὶ φέτος τὸ μνημόσυνο τῶν πεσόντων τοῦ Πραξικοπήματος τῆς 15ης Ἰουλίου στὴ Μητρόπολή μας. Στὴν Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία πού τελέστηκε στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, τὴν Κυριακὴ 15 Ἰουλίου, προεξήρχε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Στὸ μνημόσυνο παρέστησαν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Χάρης Γεωργιάδης, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ, τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἄλλων ὀργανωμένων συνόλων.

Με αισθήματα χαράς και συγκίνησης και με τις πρόπουσες τιμές, κλήρος και λαός υποδέχθηκαν τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς 31 Αὐγούστου, τὴν Τιμία Κάρα τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος και μέρος τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μάμαντος ἀπὸ τὴν Ι.Μ. Παναχράντου τῆς νήσου Ἄνδρου, στὴν κοινότητα Τραχωνίου. Τὰ ἱερὰ λείψανα ὑποδέχθηκε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος. Μετὰ τὴν ὑποδοχὴ ἀκολούθησε δέση στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Μάμαντος και στὴ συνέχεια Ἀρχιερατικὴ ἀγρυπνία προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως.

Τὴν Κυριακὴ 9 Σεπτεμβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας συμμετεῖχε στό Πολυαρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίας Μαρίας τῆς κοινότητας Ἀναλιόντα, με τὴν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. Χρυσόστομου.

Τὴ Δευτέρα 10 Σεπτεμβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας και ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος συμμετεῖχαν στό Πολυαρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο στὸν ἱερὸ ναὸ τοῦ Ἀπ. Ἀνδρέου και Πάντων τῶν ἐν τῇ Ρωσικῇ γῇ διαλαμψάντων Ἁγίων στό Ἐπισκοπεῖο, με τὴν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασοῦ και Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα.

Με βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια και με τὴν πρόπουσα ἐκκλησιαστικὴ τάξη τελέστηκαν τὴν Παρασκευὴ 5 Ὀκτωβρίου, τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγαλοπρεποῦς και περικαλοῦς ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα. Ἡ ἀκολουθία τῶν ἐγκαίνιων ἄρχισε με τὴν ὑποδοχὴ τῶν ἱερῶν μαρτυρικῶν λειψάνων, τὰ ὁποῖα προσκόμισε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, και με τὸν Ἀρχιερατικὸ ἐσπερινὸ στὸν ὁποῖο χοροστάτησε ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Βόστρον κ. Τιμόθεος. Στὴ συνέχεια ἀκολούθησε ὁ Ὁρθρος και ἡ ἀκολουθία τῶν ἐγκαίνιων προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας, ὁ ὁποῖος ἐγκαίνιασε τὸν κυρίως ναὸ ἀφιερωμένο στὸν ὄσιο Σάββα τὸν Ἁγιασμένο. Τὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Σάββα Ἀρχιεπι-

σκόπου Σερβίας, έγκαινιάσε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βόστρων κ. Τιμόθεος, ενώ τό παρεκκλήσιο του Άγίου Σάββα του έν Καλύμνω, ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λέρου και Καλύμνου κ. Παΐσιος. Στή Θεία Λειτουργία πού άκολούθησε και πού προεξήρχε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λέρου και Καλύμνου κ. Παΐσιος, συμμετείχαν ό Ήγούμενος τής Ίεράς Μονής Χιλανδαρίου, Αρχιμ. Μεθόδιος, ό Πρωτοσύγκελλος τής Μητροπόλεώς μας Αρχιμ. Ίσαάκ, ιερείς τής Μητροπόλεώς μας και άλλων περιοχών τής Κύπρου και Έλλάδας,

ένώ στό ιερό βήμα παρέστη συμπροσευχόμενος ό Ήγούμενος τής ιεράς μονής Έσφιγμένου, Αρχιμ. Βαρθολομαΐος. Έπίσης παρέστησαν ό Δήμαρχος Ύψωνα, κ. Παντελής Γεωργίου, ή Γερόντισσα τής ιεράς μονής Άγίου Σάββα του έν Καλύμνω, Κυπριανή Μοναχή, ομάδα προσκυνητών από την Κάλυμνο καθώς και πλήθος εύσεβών πιστών. Με την εύκαιρία τών έγκαινίων του ναού τελέστηκε την Κυριακή 7 Οκτωβρίου, Αρχιερατικό Συλλείτουργο προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλύμνου κ. Παΐσιου και συλλειτουργούντων του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Αθανασίου και του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Στρατονικείας κ. Στεφάνου.

Μεγαλοπρεπώς και πανηγυρικά εορτάστηκε η εορτή της Άγιας Σκέπης της Υπεραγίας Θεοτόκου και η Έθνική Έπέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 στη Μητρόπολή μας, με επίκεντρο τών εορτασμών τόν Καθεδρικό ιερό ναό Άγιας Νάπας. Τήν κυριώνυμο μέρα τελέστηκε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντας τού Θεοφιλέστατου Έπισκόπου Αμαθούντος μετά τού Προποσυγγέλλου τής Μητροπόλεώς μας, Αρχιμ. Ίσαάκ και άλλων κληρικών.

τής Έθνικής Φρουράς, με τή συνοδεία τής Φιλαρμονικής τού Λανιτείου. Ο Θεοφιλέστατος δέχθηκε τόν χαιρετισμό τής παρέλασης, πού έγινε κατά μήκος τής Λεωφόρου Μακαρίου Γ', όπου παρέλασαν παλαιοί πολεμιστές, σωματεία, σπουδαστές Έκπαιδευτικών Ίδρυμάτων, μαθητές τών σχολείων Μέσης Έκπαίδευσης, Οδηγοί, Πρόσκοποι, τμήματα τής Πολιτικής Άμυνας και τής Έθνικής Φρουράς.

Με τò πέρας τής Θείας Λειτουργίας τελέστηκε πανηγυρική Δοξολογία γιά τήν Έθνική Έπέτειο τού 1940. Τόν πανηγυρικό τής ήμέρας εκφώνησε ό Έπιθεωρητής Δημοτικής Έκπαίδευσης κ. Δημήτρης Μικελίδης. Στή συνέχεια άκολούθησε κατάθεση στεφάνων στό Μνημείο Ήρώων (Πλατεία Ήρώων), από τόν Θεοφιλέστατο, έπισήμους, παλαιούς πολεμιστές, κόμματα και οργανώσεις και απόδοση τιμών από τμήμα

Με έπιτυχία πραγματοποιήθηκε τò Έπιστημονικό Συνέδριο, τò όποίο διοργάνωσε η Μητρόπολή μας με θέμα: «Ο Άγιος Ίωάννης ό Έλεήμων, τò πέραςμα από τόν 6ο στόν 7ο αιώνα». Τò συνέδριο πραγματοποιήθηκε τò διήμερο 2 και 3 Νοεμβρίου στην αίθουσα εκδηλώσεων τής Μητροπόλεώς μας και έντάσσεται στά πλαίσια τών εορτασμών τού Πολιούχου τής πό-

λεώς μας, Αγίου Ιωάννη του Ἐλεήμονα. Ἐκ μέρους τῆς ὀργανωτικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς καλωσόρισε ὁ Πανοσιολογιότατος Ἀρχιμανδρίτης π. Χρυσόστομος, ἐνῶ ὁ Καθηγητὴς Εὐάγγελος Χρυσὸς ἔκανε εἰσαγωγικὴ ὁμιλία. Κατὰ τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου ὁμιλητὲς ἦταν: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος μὲ θέμα, «Σχόλια στὸν βίο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος», ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Μόρφου, Πανοσιολογιότατος Ἀρχιμανδρίτης Φώτιος Ἰωακείμ μὲ θέμα, «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, ὁ ἐξ Ἀμαθοῦντος, Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (610-619). Οἱ πρώτοι βιογράφοι καὶ ὁ Βίος του» καὶ ὁ Δρ. π. Κωνσταντῖνος Τερζόπουλος, Διδάκτωρ Θεολογίας μὲ θέμα, «Τὸ ἔργο τοῦ Ἀββᾶ Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου ὡς πηγὴ γιὰ τὴν Ἀμαθοῦντα τοῦ 7ου αἰῶνα».

Τὴ δεύτερη μέρα τοῦ Συνεδρίου, ὁμιλητὲς ἦταν ἡ Δρ. Ἑλένη Προκοπίου, Ἀρχαιολογικὴ Λειτουργὸς Ἀ΄ Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων Κύπρου, μὲ θέμα, «Στὰ χνάρια τοῦ Ἀμαθοῦσιου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Ἁγίου Ἰωάννη Ἐλεήμονος, στὴν Κυπριακὴ γῆ». Ὁ κ. Ἀθανάσιος Κουτουπάς, Ὑποψήφιος Διδάκτωρ STARC: The Cyprus Institute, μὲ θέμα, «Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ κυριαρχία στὴν Περσικὴ κατάκτηση. Ἱστορία καὶ τοπογραφία τῆς πόλης». Ὁ Δρ. Νίκος Κουρεμένος Δρ. Κοπτικῶν Σπουδῶν, ἀνέπτυξε τὸ θέμα, «Οἱ ἀντιχαλκηδόνιες ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες τῆς Αἰγύπτου στίς ἀρχές τοῦ 7ου αἰῶνα».

Ἀκολούθησε μικρὸ διάλειμμα καὶ τὸ Συνέδριο συνεχίστηκε μὲ τίς εἰσηγήσεις τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου μὲ θέμα, «Ἡ Θεολογία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος γιὰ τὸν θάνατο καὶ τὴ μετὰ θάνατο ζωὴ, μέσα ἀπὸ τὴ βιογραφία του γιὰ τὸν ἅγιο Τύχωνα». Τοῦ Καθηγητῆ Δημήτριου Δ. Τριανταφυλλόπουλου, τ. Καθηγητῆ Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας Πανεπιστήμιο Κύπρου, μὲ θέμα, «Ἡ μορφή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος στὴ Βυζαντινὴ Τέχνη» καὶ τοῦ Δρ. Χριστόδουλου Χατζηχριστοδούλου, Βυζαντινολόγου, Πολιτιστικὸ Ἰδρυμα Τραπεζῆς Κύπρου μὲ θέμα, «Ἡ εἰκονογραφία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος στὴν Κύπρο». Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσηγήση ὑπῆρχε χρόνος γιὰ συζήτηση.

Ἡ Μητρόπολή μας εἶχε τὴ μεγάλη χαρὰ νὰ ὑποδεχθεῖ καὶ νὰ φιλοξενήσει γιὰ μερικὲς ἡμέρες τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννη. Τὸν Μακαριώτατο προσκάλεσε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας, γιὰ νὰ προστεῖ τῶν πανηγυρικῶν ἐορτασμῶν στὴ μνήμη τοῦ Πολιούχου τῆς πόλεώς μας Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, καὶ στὴν ἑναρξη τῶν ἐορτασμῶν γιὰ τὴ συμπλήρωση 1400 χρόνων ἀπὸ τὴν ἁγίαν του κοίμησι. Τὴν Κυριακὴ 11 Νοεμβρίου,

τελέστηκε Πατριαρχικὸ Συλλεῖτουργο στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννη καὶ συλλειτουργούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου, καὶ τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ. Μωϋσέως, Σελευκείας κ. Ἐφραὶμ καὶ Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Νά σημειωθεῖ ὅτι στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Ἰγνατίου οἱ ἱερὲς ἀκολουθίες τελοῦνται στὴν ἀραβικὴ γλῶσσα πρὸς ἐξυπηρέτησι τῶν ἀραβόφωνων ἀδελφῶν μας, ποὺ ζοῦν στὴν πόλη μας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, τελέστηκε μὲ τὴν πρέπουσα μεγαλοπρέπεια ὁ μέγας Πανηγυρικὸς καὶ Πολυαρχιερατικὸς Ἑσπερινὸς ἐπὶ τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, στὸν ὁμώνυμο ναὸ τοῦ Ἁγίου, πού βρίσκεται στὴν πόλη μας. Κατὰ τὸν Πανηγυρικὸ

Ἐσπερινό χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νταράγιας κ. Μωϋσῆς, συγχοροστατούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Στόν ἔσπερινό συμμετείχαν πλειάδα ἱερέων καὶ διακόνων τῆς Μητροπόλεώς μας καθὼς καὶ πλήθος κόσμου. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἔσπερινοῦ ἀκολούθησε λιτάνευση τῆς ἱεράς εἰκόνας καὶ τοῦ χαριτόβρυτου λειψάνου τοῦ Ἁγίου σὲ παρακείμενους δρόμους τῆς ἐνορίας.

Τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τελέστηκε Πολυαρχιερατικὸ Συλλεΐτουργο στόν ἱερό ναὸ τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ἐλεήμονος προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννη καὶ συλλειτουργούντων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου καὶ

τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Νταράγιας κ. Μωϋσῆως, Σελευκείας κ. Ἐφραὶμ καὶ Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Τόσο κατὰ τὸν ἔσπερινό ὅσο καὶ κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία τὰ ψαλτήρια κόσμησαν ἢ χορωδία τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας «Πνευματικὴ Λύρα» καὶ ἡ χορωδία τῆς Μητροπόλεώς μας «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός». Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πλήθος κόσμου συνέρρευσε, γιὰ νὰ συνεορτάσει καὶ νὰ συμπροσευχηθεῖ στόν Πολιοῦχο Ἅγιο τῆς πόλεώς μας.

Ἡ Ἐκκλησία μας, στίς 6 Δεκεμβρίου, τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἅγει τὰ ὀνομαστήριά του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Τὴν παραμονὴ τῆς ἐορτῆς ὁ Θεοφιλέστατος χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἐσπερινοῦ στόν ἱερό ναὸ Ἁγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιῶν. Ἀνήμερα τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου, ὁ Θεοφιλέστατος προεξήρχε τῆς Πανηγυρικῆς Θείας Λειτουργίας στόν ἱερό ναὸ Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ συλλει-

τουργούντος του Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου, Καθηγουμένου τῆς ἱερᾶς μονῆς Μαχαιρά. Ἐπίσης συλλειτουργήσαν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμ. Ἰσαάκ, ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, Ἀρχιμ. Παΐσιος καὶ ἄλλοι κληρικοί. Τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Μητροπόλεώς μας, Πρωτ. Γεώργιος Ἀβραάμ. Παρέστησαν μεταξύ ἄλλων ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, Πολιτειακοὶ Ἀξιωματοῦχοι, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῶν σχολείων τῆς Ἐπαρχίας μας. Ὁ Θεοφιλέστατος δέχθηκε τίς εὐχὲς τῶν πιστῶν στὸν Μητροπολιτικὸ Οἶκο τόσο τὸ πρωὶ μετὰ τῆς Θείας Λειτουργίας ὅσο καὶ τὸ ἀπόγευμα μέχρι ἀργὰ τὸ βράδυ.

Μέσα στὰ πλαίσια τῶν τιμητικῶν ἑορτασμῶν γιὰ τὸν Πολιοῦχο Ἅγιο τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Ἐλεήμονα, ὅπου φέτος συμπληρώνονται 1400 ἔτη ἀπὸ τὴν κοίμησή του, τελέστηκε τὴν Κυριακὴ 16 Δεκεμβρίου Ἀρχιερατικὸ Συλλειτουργο, προισταμένου τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου καὶ συλλειτουργούντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου.

Πραγματοποιήθηκαν από τό Πολυδύναμο Γραφείο Νεότητας τής Ίεράς Μητροπόλεως μας στίς 1-2 Δεκεμβρίου, έορταστικές έκδηλώσεις «Όδός Χριστουγέννων», στόν περίβολο του Μητροπολιτικού μας ναού. Έλαβαν μέρος παιδιά τών Κατηχητικών Συνάξεων και διάφοροι άλλοι νεανικοί φορείς. Πλήθος κόσμου απόλαυσε τό Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα. Έπεύθυνος τής όλης έκδήλωσης ήταν ό Αρχιμανδρίτης τής Μητροπόλεως μας π. Έμμανουήλ.

Με τήν εύκαιρία τής συμπλήρωσης πενήντα χρόνων από τήν πρώτη Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσαιφυλιώτισσας (Αγίας Φυλάξεως), τήν Κυριακή πρό τής Χριστού Γεννήσεως 23 Δεκεμβρίου, τελέστηκε Αρχιερατικό Συλλείτουργο προεξάρχοντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριμυθούντος κ. Βαρνάβα και συλλειτουργούντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Άθανασίου. Μέ τήν εύκαιρία τής έπετείου αυτής πραγματοποιήθηκαν διάφορες έκδηλώσεις ως έκφραση εύγνωμοσύνης και εύχαριστίας πρός τόν Θεό και τήν Παναγία μας.

Με μεγάλη έπιτυχία πραγματοποιήθηκε τήν Κυριακή 23 Δεκεμβρίου στό Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο, ή Χριστουγεννιάτικη Συναυλία πού διοργανώνει κάθε χρόνο τέτοιες μέρες ή Μητρόπολή μας, με τήν εύκαιρία τής έορτής τών Χριστουγέννων. Η συναυλία περιλάμβανε έκκλησιαστικούς ύμνους και χριστουγεννιάτικα κάλαντα άπ' όλα τά μέρη τής Έλλάδας, μαζί με στιγμιότυπα από τή ζωή τών ανθρώπων κατά τίς γιορτινές αυτές ήμέρες. Τό πνεύμα

τῶν Χριστουγέννων τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνατολῆς ξαναζωντάνεψε στή σκηνὴ μὲ μουσικὴ καὶ θεατρικότητα. Στὴν ἐπιτυχημένη συναυλία ἔλαβαν μέρος ἡ ἐκκλησιαστικὴ χορωδία «Ρωμανὸς ὁ Μελωδός», ἡ παραδοσιακὴ χορωδία νέων «Ἀνατολή» καὶ τὸ σχῆμα παραδοσιακῶν ὀργάνων τῆς μουσικῆς σχολῆς τῆς Μητροπόλεώς μας. Συμμετείχαν οἱ ἠθοποιοὶ Νάταλυ Ἀμμάν καὶ Δημήτρης Κωνσταντινίδης, ἐνῶ τὴ σκηνοθεσία ἀνέλαβαν ἡ Στυλιανὴ Δαμιανοῦ Ἕλληνα καὶ ἡ Νάταλυ Ἀμμάν. Στὴν ἐκδήλωση παρευρέθησαν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος χαιρέτισε τὴν ἐκδήλωση καὶ ἀπηύθυνε σὲ ὅλους τίς ἐόρτιες πατρικῆς του εὐχῆς, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης καὶ πλῆθος κόσμου.

Μὲ λαμπρότητα ἐορτάστηκε ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου μας σὲ ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Μητροπόλεώς μας. Ὁ Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος στὸν Ἀσώματο.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο

λόγο στὸν ἱερὸ Μητροπολιτικὸ ναὸ Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς. Στὴ Θεία Λειτουργία παρέστησαν ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, Στρατιωτικῆς, Ἀστυνομικῆς καὶ ἄλλες Ἀρχές τοῦ τόπου. Πλῆθος πιστῶν κατέκλυσε καὶ φέτος ὅλους τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς ἐπαρχίας μας, γιὰ νὰ ἐορτάσει τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Μετά τὴ Θεία Λειτουργία ὁ Θεοφιλέστατος μαζί μὲ τὸν Δήμαρχο τῆς πόλεώς μας κ. Νίκο

Νικολαΐδη καί άλλους έπισήμους, έπισκέφθηκαν τό Νέο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, όπου ευχήθηκαν στους άσθενείς Χρόνια Πολλά, σύντομη άνάρρωση καί έπιστροφή στό σπίτι τους, καθώς καί στό Ίατρικό καί Νοσηλευτικό προσωπικό του Νοσοκομείου καλή δύναμη στό ιερό τους λειτουργήμα. Σέ όλους δόθηκαν γιορτινά άναμνηστικά δώρα.

Πραγματοποιήθηκε τήν Παρασκευή 28 Δεκεμβρίου, ή κοπή τής βασιλόπιτας άπό τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας, στην αίθουσα εκδηλώσεων τής Μητροπόλεως μας γιά τό προσωπικό καί συνεργάτες τής Μητροπόλεως. Ευχήθηκε σέ όλους κάθε ευλογία καί ένα καρποφόρο νέο έτος. Στην τελετή παρέστησαν ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος, ο Πρωτοσύγκ. Άρχιμ. Ίσαάκ, ο Αρχιερατικός Έπίτροπος Πρωτ. Γεώργιος Άβραάμ, ιερείς, τό προσωπικό καί συνεργάτες τής Μητροπόλεως μας.

Μέ τή χάρη του Θεού καί τήν ευλογία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας λειτουργήσαν καί φέτος στον Σαϊττά οι κατασηκνώσεις τής Μητροπόλεως μας, μέ γενικό θέμα: «Ο Θεός άγάπη έστίν». Έπεύθυνοι γιά τίς κατασηκνωτικές περιόδους των άγοριών ήταν ο Άρχιμ.

της Μητροπόλεώς μας π. Χρυσόστομος, ὁ Ἱερομ. π. Βαρνάβας καὶ ὁ μοναχὸς π. Παῦλος, ἐνὼς ὑπεύθυνη τῶν κατασκηνωτικῶν περιόδων τῶν κοριτσιῶν ἦταν ἡ Φιλόλογος Β.Δ. κ. Μαργα-

ρίτα Κωστή. Πραγματοποιήθηκαν ἐπίσης κατασκηνωτικά τριήμερα γιὰ φοιτητές, ἐργαζομένους, νέους καὶ νεαρά ζευγάρια, ὑπὸ τὴν εὐθύνη τοῦ Ἀρχιμανδριτῆ τῆς Μητροπόλεώς μας

π. Φιλοθέου. Καὶ οἱ κυρίες τῶν Χριστιανικῶν Συνδέσμων τῶν ἐνοριῶν τῆς Μητροπόλεώς μας εἶχαν τὴν εὐκαιρία γιὰ τὰ τριήμερά τους, μέ ὑπευθύνους τὴν κ. Νίτσα Μουκταρούδη, τὴν

πρεσβύτερα κ. Κυριακή Μιχαηλίδου, τήν κ. Θεμούλα Σπύρου, τήν κ. Παναγιώτα Πίττα καί τήν κ. Θεοδοσία Κωνσταντινίδου.

Ἡ συχνή παρουσία καί ἐπικοινωνία τόσο τοῦ Πανιερωτάτου ὅσο καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος μέ τούς κατασηκνωτές, ἔδωσαν σ' ὅλους τήν εὐκαιρία νά νιώσουν τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί νά πάρουν πνευματικά ἐφόδια γιά τή ζωή τους.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΕΣ ΝΕΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Τό Σάββατο 17 Νοεμβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ διάκονο τόν κ. Νικόλαο Ἰωάννου.

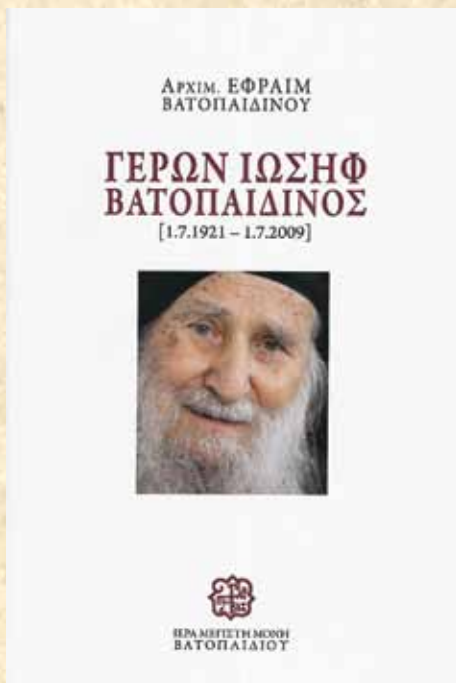

Τό Σάββατο 28 Ἰουλίου, ἡμέρα μνήμης τῆς Ὁσίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδίων, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας τέλεσε τήν εἰς πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ π. Μαρίνου Κάσια, ὁ ὁποῖος θά ὑπηρετεῖ στόν ἴδιο ἱερό ναό.

Στίς 10 Νοεμβρίου, ἡμέρα μνήμης τοῦ ὁσίου καί θεοφόρου πατρός ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος λειτούργησε καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου. Κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας χειροτόνησε εἰς πρεσβύτερο τόν διάκονο τοῦ ναοῦ π. Ἀνδρέα Δημητρίου.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΓΕΡΩΝ ΙΩΣΗΦ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ [1.7.1921 - 1.7.2009]

Το βιβλίο αυτό, με συγγραφέα τὸν Πανοσιολογιώτατο Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ, παρουσιάζει καὶ καταγράφει μέσα ἀπὸ γεγονότα καὶ σταθμούς τῆ ζωῆ τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Βατοπαιδινού, ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια μέχρι τὴν ὀσιακὴ κοίμησή του τὸ 2009. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος στὸν πρόλογο τῆς ἔκδοσης περὶ τοῦ γέροντος Ἰωσήφ: «Γνωρίζοντες ἐκ προσωπικῆς πείρας ὡς συντελέσαντες εἰς τὴν ἐπάνδρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, ὑπὸ τὴν ιδιότητα ἡμῶν τότε τοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας, διὰ τῆς ὑπὸ τὸν Γέροντα Ἰωσήφ ἀδελφότητος, τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ ἠθους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀκτινοβολίαν ἐν τε τῷ Ἱερῷ Τόπῳ τοῦ Ὁρους καὶ εὐρύτερον τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπιθυμοῦμεν καὶ διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας Γράμματος ἡμῶν ἵνα ὁμολογήσωμεν ταύτην ... πρόκειται περὶ ἑνὸς ἐναρέτου ὀγδοηκονταετοῦς γέροντος, συγκαταλεγμένου κατὰ πάγκοινον ὁμολογίαν μετὰ τῶν ὀσίων μορφῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους,

κατηξιωμένου ἐν τε τῇ μοναχικῇ ἀσκήσει καὶ ἐν τῷ πνευματικῷ δολίχῳ, καταρτίσαντος ἐκλεκτὴν ἀδελφότητα, συγγράψαντος δὲ πολλὰ πνευματικῶν περιεχομένου βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἀσφαλῶς τεκμαίρεται τὸ ἠθος καὶ τὸ ὕφος αὐτοῦ. Τοὺς αὐτοὺς λόγους δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ σήμερον, μετὰ παρέλευσιν εἰκοσαετίας, διότι ἡ μνήμη τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος μένει εἰσέτι ἀνεξίτηλος εἰς τὰς καρδίας τῶν προσκυνητῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν κληρικῶν, οἵτινες εἶχον τὴν εὐλογίαν, ἔστω καὶ κατ' ὀλίγον, τῆς μετ' αὐτοῦ ἀναστροφῆς καὶ κοινωνίας».

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΕΛΕΗΜΩΝ - Ο ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Ἡ ἔκδοση τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς μας Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἀπὸ τῆ Μητρόπολή μας, συμπύπτει μετὰ τὴ συμπλήρωση 1400 χρόνων (619 - 2019) ἀπὸ τὴ μακαρία κοίμησή του. Στὸν χαιρετισμὸ του ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας ἀναφέρει: «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων μετὰ τὸν ἅγιο βίον του μάς διδάσκει τὴν ἀκλόνητη πίστη στὸν ἀψευδῆ καὶ «πάντα δυνάμενον» Κύριον καὶ Θεὸν μας, πὺ ἐπαληθεύει τοὺς λόγους του καὶ «θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει». Ὅλος ὁ βίος τοῦ Ἁγίου μας εἶναι ἓνα συνεχιζόμενο θαῦμα θεϊκῆς παρουσίας, πὺ ιδιαίτερα συγκινεῖ καὶ μεγαλουργεῖ στό γεγονὸς τῆς ἐλεημοσύνης γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Στὸ βιβλίο προτάσσεται ἐκτενὴς εἰσαγωγή ἀπὸ τὸν Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως Μόρφου Ἀρχιμανδρίτη Φώτιο Ἰωακείμ. Ἀκολουθεῖ ὁ βίος τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν πρωτότυπο συγγραφή ἀπὸ τὸν ἅγιο Λεόντιο Ἐπίσκοπο Νεαπόλεως μαζί μετὰ ἀπόδοση στὰ νέα ἑλληνικά. Τὸ βιβλίο ὀλοκληρώνεται μετὰ ἐπίμετρο στὸν βίον τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιο Χρ. Κυθραιώτη.

